

ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Γ. Κ. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΙΣ
Πτυχ. Ιατρὸς ἐν ΒΑΜΩ—(Κρήτης)

ΝΕΑ ΖΩΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
Ἐδωτερικοῦ Δραχ. 25

« Τὸ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ » (Β'. Κορ. γ'. β.)

ΕΠΙΚΑΙΡΟΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Ἡ Ἐκκλησία ὡς ζῶν ὁργανισμὸς ἑξαιρέσει τῆς ἀναλλοιώτως διατηρουμένης καὶ διαβιβαζομένης ὑπ' αὐτῆς ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν Θείας Ἀληθείας, συνεμορφοῦτο ἐκάστοτε καὶ προσηρμόζετο πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν καιρῶν καὶ τῶν περιστάσεων, εἰς ἕν πάντοτε ἀποβλέπουσα καὶ τοῦτο διὰ παντὸς τρόπου ἐπιδιώκουσα, τὴν ψυχικὴν ὠφέλειαν τῶν Χριστιανῶν.

Ἀλλὰ καὶ ἡ πολλαπλὴ καὶ εὐρετα χρησιμοποίησις τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἄλλης μαθήσεως πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ διατύπωσιν τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας καὶ ἡ ἀποδοχὴ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ τῆς γλυπτικῆς, τῆς ζωγραφικῆς, τῆς ποιήσεως, τῆς μουσικῆς διὰ τὸν πλουτισμὸν καὶ τὴν διακόσμησιν τῆς ἀπλῆς καὶ ἀπερίττου κατ' ἀρχὰς Χριστιανικῆς λατρείας καὶ ὅλον τὸ μακρὸν καὶ πολυσχιδὲς σύστημα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν νόμων καὶ κανόνων, τὸ ρυθμίζον τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν καὶ τὰς βιωτικὰς σχέσεις τοῦ κλήρου καὶ τῶν Χριστιανῶν ὅλα ταῦτα καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἀποτελοῦντα τὸ σύνολον τοῦ βίου καὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν σήμερον, πρὸς ἕνα κατέτεινον σκοπὸν, πρὸς τὴν τελειοτέραν διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς τὴν ἀσφαλεστέραν ἐπιτυχίαν τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς, ὅστις εἶνε ὁ σκοπιμώτερος πνευματικὸς καὶ ἠθικὸς καταρτισμὸς τῶν Χριστιανῶν, ὁ σκοπὸς εἰς τὸν ὁποῖον ὡς εἰς τελικὸν κατάντημα ἐπὶ τῆς γῆς ἀπέβλεψεν ἡ ἐνανθρώπησις καὶ αὐτὴ ἡ θυσία τοῦ Ἰδρυτοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀλλ' ὅ,τι καὶ ὅπως ἡ Ἐκκλησία πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἔκαμινεν δὲν ἠδύνατο ὡς

ἐπόμενον νὰ φέρῃ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀκινήτου καὶ ἀναλλοιώτου.

Ἀληθὲς εἶνε, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τὰ ἀπαξ τεθέντα δὲν εἰκνεῖ καὶ ἐτροποποιεῖ εὐκόλως κατὰ πρόχειρον ἀνάγκην καὶ ἰδιοτροπίαν. Ἀλλ' ἡ σώφρων καὶ σκόπιμος συντηρητικότης αὐτῆς δὲν ἦτο ποσῶς στασιμότης τελεία καὶ ἀκίνησις. Ὅσοι δὲ μᾶλλον ἀνέρχεται τις εἰς τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς αὐτῆς, τόσῳ μᾶλλον καὶ ἡ ἀληθὲς ὁργανικὴ ζωὴ τῆς προσαρμογῆς εἶνε αἰσθητὴ καὶ εὐδιάκριτος. Ὡς τὰνάπαλιν τὴν παρακμὴν καὶ τὴν κατὰπτωσιν αὐτῆς παρακολουθεῖ στασιμότης καὶ ἀκίνησις δουλικὴ καὶ μηχανικὴ προσήλωσις πρὸς θεσμοὺς καὶ καθεστῶτα μὴ ἀνταποκρινόμενα συνήθως πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ περιστάσεις.

Νομίζω, ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται πολλὴ παρατηρητικότης, ὅπως διαπιστώσῃ τις μετὰ λύπης τὸ γεγονός, ὅτι πρὸς τὴν ἄλλην, τὴν κατὰ κόσμον πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν ἡμῶν δὲν ἀνταπεκρίθη ἀπὸ πολλοῦ ἢ ἀτελῶς ἡ Ἐκκλησία, καθυστεροῦσα ἐν τῇ κινήσει καὶ τῇ ζωῇ κατὰ τρόπον ἐπικίνδυνον, ὃχι μόνον διὰ τὴν τελεσφόρον καὶ ἀποτελεσματικὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἔργου καὶ προορισμοῦ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὴν τὴν ὑπαρξιν καὶ τὴν ὑπόστασιν αὐτῆς. Ἀπὸ Ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως ἐν τοῖς πλείστοις διατελοῦμεν ἐν πλήρει μεσαιωνισμῷ, τῷ μεσαιωνισμῷ τῆς καταπτώσεως τοῦ Βυζαντίου, καὶ τῆς Τουρκοκρατίας, ὅτε οἱ θεοὶ καὶ τὰ συστήματα, τὰ ὅποια εἰς παλαιότερους χρόνους ἀπέπνεον πνεῦμα καὶ ζωὴν, ἀπεκρυσταλλώθησαν εἰς ἄψυχον καὶ νεκρὸν γράμμα, εἰς περιδεῆ τήρησιν τύπων, εἰς δουλικὴν μίμησιν, εἰς παχυλὴν δεισιδαιμονίαν.

Ο ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ ΦΙΛΟΣ ΜΑΣ

Μέσα εις τὴν ἐποχὴν τῆς ὀλιστικότητος, εἰς τὴν ὁποίαν ζῶμεν, φαίνεται πολὺ παρωχημένης ἐποχῆς ἡ ἐκλογὴ θέματος περὶ φίλου καὶ φιλίας.

Ἐν τούτοις, οὐδεὶς δύναται νὰ μᾶς δεβαιώσῃ θετικῶς ὅτι δὲν ποθεῖ διακαῶς τὴν ἀπόκτησιν ἐνὸς φίλου, ἀλλὰ φίλου ὡς τὸν ὠνειροπόλησε, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τὸ «στήριγμα» τῆς ζωῆς του, ἐν τῇ καταφόρτῃ ἐκ βασάνων σταδιοδρομίᾳ του. Ὅλοι ποθοῦμεν ἕνα τοιοῦτον, ἀλλὰ τὴν ἐκλογὴν μας θὰ τὴν κάμωμεν ἐκ τοῦ περιβάλλοντος, τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς δώσῃ ὡς τοιοῦτον, ἢ ἕνα τέκνον τοῦ Θεοῦ ἢ ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστερον ἕνα τέκνον τοῦ πονηροῦ. Δὲν θὰ παύσωμεν ἐν τούτοις νὰ λέγωμεν, ὅτι ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα πράγματα ποῦ θὰ ἐξητουσάμεν παρὰ τοῦ Θεοῦ ὡς εὐλογίαν, θὰ ἦτο ἡ καρδιά ἐνὸς φίλου.

Ὅστις ἀνέγνωσε τὴν ἱστορίαν τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ ἡσθάνθῃ βαθεῖαν συγκίνησιν ἐκ τῆς φιλίας τοῦ Δαυὶδ καὶ τοῦ Ἰωάνθαν, τοῦ Δάμωνος καὶ τοῦ Φυντίου.

Ἡ μακρὰ φιλία, προσώπων συνδεθέντων ἀπὸ πολλοῦ, ἐμφανίζει χαρακτηριστὰς ἰδιαιτέρας ἐντελῶς λεπτότητος. Ἀναπαύονται ὁ εἰς ἐπὶ τοῦ ἑτέρου μὲ ἐμπιστοσύνην ἀπόλυτον, οἱ δὲ τρόποι των καὶ αἱ ἐκφράσεις των εἶνε ἀληθῶς ἀξιοθαύμαστοι. Ὅταν δ' ὁμιλῇ ὁ εἰς περὶ τοῦ ἄλλου, ἀνέρχεται εἰς σφαίρας πολὺ ὑψηλὰς. Ἀλλὰ διὰ νὰ συμβῇ τοῦτο πρέπει νὰ εἶνε τις πεπεισμένος ἐντελῶς περὶ τῆς ἐντιμότητος, τῆς εὐθύτητος καὶ τῆς ἀξιοπιστίας ἐκείνου περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖ, καὶ νὰ γνωρίζῃ, ὅτι οὗτος ἐνδιαφέρεται τόσο ἐν τὴν χαρὰν καὶ εἰς τὴν λύπην του, ὅσον καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν του. Τὸ χαίρειν μετὰ χαϊρόντων, κατὰ τὴν ἑκφράσιν τοῦ Ἀπ. Παύλου καὶ τὸ κλαίειν μετὰ κλαίωντων ἀποτελεῖ μίαν σοδαρὰν ἐκδήλωσιν φιλικῶν αἰσθημάτων. Καὶ οὐ μόνον συγχαίρει καὶ συμπάσχει μετὰ τοῦ φίλου του ὁ φίλος, ἀλλὰ καὶ μετὰ στοργικῆς μερίμνης προφυλάσσει αὐτὸν ὡς τὸ ἕτερον ἑγὼ του διότι εἶνε φίλος, τοῦ ὁποίου ἡ φιλία προχωροῦσα ἀναπληροῖ τὸ κενὸν τῆς καρδίας του, ἢ ὁποία ἐξήτει κάτι πρὸς συμπλήρωσιν τῆς. Ὁ φίλος εἶνε τὸ ἕτερον ἡμῶν τῆς καρδίας μου *Alter medium cordis meae* (κατὰ τὸν Ὁράτιον).

Διότι εἶνε ὁ φίλος, ὁ ὁποῖος εἶνε πάντα ἕτοιμος νὰ παρέχῃ προθύμως τὰς ὑπηρεσίας του, τὴν ὑποστήριξίν του, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν ὑποστήριξιν προσπαθεῖ πάντοτε νὰ διορθώσῃ τὰ σφάλματά τοῦ φίλου. Ἄν ὁ Θεὸς σᾶς ἔδωκε, ἀγαπητοί μου, τοιοῦτον φίλον ἀγαπᾶτε αὐτόν, δι' ὧν τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς σας διότι ἡ ἀξία του ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὴν ἀξίαν τῶν μαργαριτῶν (Παροιμ. Σολομ.). Ἄλλ' ἐὰν ἡ φιλία σας προσεφέρθῃ εἰς ἐποχὴν χαλεπῶν δοκιμασιῶν ἐὰν ἡ φρόνησις τοῦ φίλου σας σᾶς ὠδήγησεν εἰς ἐποχὴν

καθ' ἣν δὲν ἐγνωρίζετε ποῦ νὰ στραφῇτε, ἐὰν οἱ καλοὶ τοῦ λόγου σᾶς ἐνέπνευσαν θάρρος, ὑπομονήν, ἐγκρατήρησιν, ἐν ᾧ εἰσθε ἀποτεθαρρυνμένοι· ἐὰν, εἰς κρίσιμόν τινα στιγμὴν τῆς ζωῆς σας, σᾶς ἐνέπνευσεν εἰς ἠθικὴν ζωὴν, ἂν μὴ καὶ εἰς ὀλικὴν τοιαύτην, εἶνε δυνατόν νὰ μὴ αἰσθάνησθε ἑαυτοὺς διὰ παντὸς συνδεδεμένους μετ' αὐτοῦ, διὰ τῶν δεσμῶν μιᾶς βαθείας εὐγνωμοσύνης; Εἶνε δυνατόν νὰ μὴ ὁμολογήσῃτε, ὅτι πρὸς χάριν τοῦ δὲν θὰ σᾶς στοιχίσῃ οὐδὲ μία θυσία; Καὶ δὲν θὰ νομίζετε ὅτι πᾶν ὅ,τι κάμνετε δι' αὐτόν εἶνε μία τέρψις καὶ ὄχι θυσία; Τὸ ὄνομά του δὲν θὰ εἶνε ἡ χαράχμενον εἰς τὸ δάθος τῆς καρδίας σας μὲ τοὺς φωτεινότερους χαρακτῆρας;

Ο ΕΙΛΙΚΡΙΝΗΣ ΦΙΛΟΣ

Βεβαίως εἴλα τὰ ἀνωτέρω εἶνε πραγματικὰ καὶ εὐλόγως. Ἡμεῖς ὅμως, οἱ ὁποῖοι τόσο ἐυκόλως συγκινοῦμεθα ἐκ τῆς ἀφοσιώσεως τῶν ὁμοίων μας, ποσάκις συλλογιζόμεθα Ἐκεῖνον, τοῦ Ὁποίου ἡ τριφερότης, ἡ σοφία, ἡ δύναμις, ἡ συμπάθεια εἶνε ἀπείρο; Δὲν ἐδάστασεν αὐτὸς τὰς ἀδυναμίας ἡμῶν; Δὲν ἔφερεν αὐτὸς τοὺς πόνους ἡμῶν;

Τὸ Θεῖόν του Οὐδὲν εἶνε πάντοτε σκυμμένον διὰ νὰ ἀκούῃ καὶ τὸν παραμικρότερόν μας ἀναστεναγμόν; Δὲν κατοπτρεῖται ὁ ὀφθαλμὸς Του πάντοτε καὶ τὴν παραμικροτέραν ἀνάγκην μας; Δὲν εἶνε πάντοτε ἡ χεὶρ Του ἐτοίμη νὰ μᾶς ἀνεγείρῃ ὅταν πίπτωμεν, νὰ μᾶς προστατεύῃ εἰς τὰς δυσκολίας μας, καὶ νὰ μᾶς ὑπερασπίζῃ εἰς τοὺς κινδύνους μας; Δὲν εἶνε τέλος ἡ καρδιά του πάντοτε ἐτοίμη νὰ δέχεται τοὺς πόθους μας μετὰ τοιαύτης στοργῆς ὡς ἐὰν αἱ ταπειναὶ ὑποθέσεις μας ἦσαν αἱ μόναι, περὶ τῶν ὁποίων θὰ εἶχε ν' ἀσχοληθῇ; **Διὰ τὴν λοιπὴν νὰ κρατῶμεν εἰς ἀπόστασιν τὸν κάλλιστόν μας Αὐτὸν Φίλον, λέγοντες Αὐτῷ μόνον, «Κύριε Κύριε», ἀντὶ νὰ παραχωρήσωμεν Αὐτῷ θέσιν ἐν τῇ καρδίᾳ μας καὶ τὴν γλυκεῖαν τοῦ φίλου ὀνομασίαν;**

Ἄλλ' ἄρμόζει εἰς ἡμᾶς νὰ προχωρῶμεν μέχρι τοῦ σημείου τούτου καὶ νὰ ἀποκαλῶμεν δι' ὀνόματος τόσο ὀικογενειακοῦ καὶ τόσο γλυκεροῦ Ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται ἐπίσης Ἰεχωβά, Βασιλεὺς τῶν Βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν Κυριευόντων; Ἄς ἐνθυμηθῶμεν ἐντούτοις τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ὁ Ἰδιὸς εἶπε: «**Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν ἐκοιμήθη**». Ἄς ἐνθυμηθῶμεν προσέτι, ὅτι, ὁμιλῶν πρὸς τοὺς μαθητάς του, ἀνθρώπους ὡς ἡμεῖς, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγετο ἕνας Θωμᾶς, ὁ ὁποῖος ἀμφέβαλλε περὶ Αὐτοῦ, ἕνας Πέτρος, ὅστις τὸν ἠρνήθη τρεῖς φορές, ἐν μιᾷ νυκτί, καὶ ἕνας Ἰούδας, ὁ ὁποῖος τὸν ἐπώλησεν ἀντὶ τριάκοντα ἀργυρίων. «**Ἄν σᾶς ὀνομάζω δούλους**, εἶπε, ἀλλὰ σᾶς ὀνομάζω φίλους μου». Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονῶμεν, ὅτι ὅταν ἔξῃ ἐπὶ τῆς γῆς τὸν ὀνομάζον οἱ ἄνθρωποι «τελωνῶν φίλον καὶ ἀμαρτω-

λῶν». Ἀλλὰ καὶ ἤδη ὅτε ζῇ ἐν τῷ Οὐρανῷ ἐξοχολουθεῖ νὰ εἶνε ὁ φίλος πάντων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν εἰλικρινῶς τὴν φιλίαν του.

Ο ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΦΙΛΟΣ

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶνε ὁ πραγματικὸς φίλος μας! Οἱ φίλοι τῆς καθήμερινῆς μας ζωῆς ἐνδέχεται κάποτε καὶ νὰ μᾶς βλάψουν καὶ νὰ μᾶς προσεγγίσουν ἀκόμη ἀνεπανόρθωτα κακά. Ἀπὸ τὴν φιλίαν ὅμως τοῦ Ἰησοῦ μας δὲν δύνανται νὰ προέλθῃ εἰμὴ μόνον καλόν. Παρακολουθεῖ τὰ ἐλαττώματά μας καὶ τὰς πλάνας μας, ἀλλὰ δὲν τὰ καλύπτει, διὰ νὰ μὴ μᾶς δυσαρεστήσῃ, τὸυναντίον μάλιστα δὲν παύεται ὑπενθυμίζων αὐτάς εἰς ἡμᾶς. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶνε τὸ ὠραιότερον καὶ πρακτικώτερον ἔργον ἐνὸς φίλου; Βεβαίως τὸ τοιοῦτον πληγώνει, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀρχαίαν παροιμίαν «ἀξιοπιστότερα εἶνε τὰ τραύματα ποῦ προσενεῖ ὁ φίλος, ἀπὸ τὰ αὐθόρμητα φιλήματα τοῦ ἐχθροῦ». Κατὰ δὲ νεωτέραν λαϊκὴν τοιαύτην «ὅποιος μὲ μισεῖ μὲ κάνει καὶ γελῶ». Ἡ Θεία γλῶσσά Του καταφερομένη ὡς μάχαιρα μᾶς τραυματίζει, ὡς καυτήριον μᾶς καίει, διὰ νὰ μᾶς κάμῃ «συμμόρφους» πρὸς τὴν ἔνδοξον καὶ γλυκεῖαν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ χαρακτηρὸς Του καὶ διὰ νὰ μᾶς καταρτίσῃ καταλλήλως, ἀξίους διὰ τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ὁ ἴδιος μᾶς ἐτοιμάζει, τοὔτέστιν διὰ τὸν οὐρανόν!

Ἀλλ' αὐτὸς δὲν εἶνε μόνον ὁ πραγματικὸς φίλος εἶνε συγχρόνως καὶ ὁ Ἰσχυρός! Ὅποσιν χαρὰν αἰσθανόμεθα ὅταν ἀποκτῶμεν κατὰ τὸ πέρασμα τῆς ἐπιγείου ζωῆς μας ἓνα φίλον Ἰσχυρόν!

Μεθ' ὁπόσης δὲ ἐμπιστοσύνης τὸν πληροῖζομεν! Εἴμεθα πεπεισμένοι ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι, ἐκεῖνο, ποῦ θὰ τοῦ ζητήσωμεν, τὸ ἔχομεν ἤδη κερδισμένον. **Ἀς μάθωμεν τώρα κατὰ τὴν αὐτὴν τρόπον νὰ ἐρχώμεθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν μας, τὸν φίλον Ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον «ἐδόθη πᾶσα ἐξουσία ἐν Οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς!»** παρουσιάζοντες πρὸς αὐτόν, μετὰ θαθείας ἐμπιστοσύνης, ὅλας μας τὰς ἀνάγκας καὶ γενικῶς πᾶν ὅτι μᾶς ἀφορᾷ. **Παρουσίᾳ σου εἰς αὐτόν ὅλας τὰς ὑποθέσεις σου, ὅχι μόνον τὰς μικράς, ἀλλὰ καὶ τὰς μεγάλας, τὰς μερόμηνες ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας σου, ἀκόμη καὶ τὰς ὁδύνας τῆς ψυχῆς σου!** Ὑπάρχει καμμία λεπτομέρεια τῆς ζωῆς σου ἢ ὁποία δὲν τὸν ἐνδιαφέρει; Ὁχι. Δι' αὐτόν οὐδὲν ἐξ ὧν ἀγχιέονται πρὸς τὴν εὐτυχίαν τῶν ἀγαπητῶν Του, εἶνε μικρὸν καὶ ἀξιοπεριφρόνητον. Ἀν μᾶς βεβαιώσῃ μάλιστα διὰ τοῦ Λόγου Του ὅτι «καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ἡμῶν εἶνε ἡριθμισμέναι;» Καὶ δὲν νομίζετε ὅτι προσβάλλομεν τὸν ἀγαπητότατον Τοῦτον καὶ πιστὸν φίλον μας, δοκιμά-

ζοντες νὰ φέρωμεν ἡμεῖς τὰ διάφορα φορτία μας; διότι νομίζομεν, ὅτι εἶνε μηδαμινὰ καὶ ἀνάξια λόγου, ὥστε νὰ τὰ ἐμπιστευώμεθα εἰς τὸν Κύριόν μας; Ἀν δεικνύομεν συχνότατα ἓνα εἶδος περιφρονησεως, ὅταν ἐμιλῶμεν πρὸς αὐτόν μόνον περὶ τῶν βαρυτέρων φορτίων, ἀμφιδάλλοντες μέσα μας, ἂν καταδέχηται νὰ ἀσχολῇτε περὶ τῶν μικροτέρων, καὶ λησμονοῦντες, ὅτι δὲν εἶνε μόνον **Φίλος Ἰσχυρός**, ἀλλὰ προσέτι καὶ **Φίλος συμπαθής**;

Τὸ νὰ αἰσθάνηται κανεὶς τὴν λύπην τοῦ ἄλλου, τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν οὐσίαν τοῦ οἴκτου. Τὸ νὰ συμπονῇ ὅμως κανεὶς μαζὺ μ' ἐκεῖνον ποῦ πάσχει, τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν συμπάθειαν, ἡ ὁποία ὁμοιάζει πρὸς ἄνθος λεπτόν, τὸ ὁποῖον δυστυχῶς, ἀλλ' ἀληθῶς, πολὺ σπινθίως φυτρώνει ἐδῶ στὴ γῆ. **Διὰ νὰ συμπάσχητε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ σας, πρέπει νὰ αἰσθάνησθε μέσα στὰ στήθη σας τὰς φλόγας τῆς αὐτῆς καμίνου, ἢ ὁποία ἀνάπτει καὶ καίει τὰ ἰδικά του.** Τὸ πολύτιμον μύρον τῆς καρδίης σας, ἢ ἀγάπη σας, πρέπει νὰ ἐκρέῃ, πρὶν ἢ τὸ ἀλάδιστρον τῆς καρδίης τοῦ φίλου σας συντριβῇ, πρὶν ἐκδηλώσῃ τοῦτο ἔστω ἐκεῖνος τὴν ἰδικήν του. Παρόμοιόν τι δὲν συνέβη μὲ τὸν Κύριον ἡμῶν; **Ἐκεῖνος δὲν «ῥέπειλε κατὰ πάντα νὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς τοὺς ἀδελφούς του ἐν ἐλεήμων γενήταις;»** (Ἑβρ.) Ὁ αὐτοργὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν **«δὲν ἐτελειώθη διὰ πηλημάτων;»** Δικτὶ . . . Ἐνταῦθα θὰ ἔπρεπε νὰ σιγήσωμεν ἐὰν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα δὲν εἶχεν ὁμιλήσει, εἰπὼν, ὅτι **«Παθὼν ὁ ἴδιος καὶ πειρασθεὶς, δύνανται οὕτω νὰ βοηθῇ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι πειράζονται».**

«Ἀν ἔχομεν λοιπὸν Ἀρχιερεᾶ, ὁποῖος νὰ μὴ δύναται νὰ συμπάθῃ πρὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν», ἀλλὰ τὸν δυνάμετον ἐν συμπάθειᾳ Ἰησοῦν μας; **Ὡ, ὁποία ἔνδοξος ἀλήθεια! «Εἶναι ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος ἐλυπήθη περισσώτερον πάντων τῶν ἀνθρώπων»** (Ἡσα. γγ' 3). Ποθὼν δὲ νὰ φανερώσῃ τὴν συμπάθειάν του προβάλλει εἰς πάντας ἡμᾶς τὸν ἐπίγειον βίον του. Εἰς ὅλας τὰς περιόδους τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ τὰς καταστάσεις αὐτῆς θὰ τὸν συναντήσωμεν.

Οὔτε ἐν ὅθμῃ εἶνε δυνατόν νὰ κάμωμεν εἰς τὰς σκοτεινάς ἀτραποὺς τῆς ζωῆς μας, χωρὶς νὰ συναντήσωμεν ἐμπρὸς μας τὰ θεῖα ἔχνη του! Ἐγνώρισε κατὰ βάθος τὴν ὁδὸν κατὰ τοὺς βαθμοὺς τῆς ἀπὸ τοῦ πόνου τοῦ κατατρώγοντος τὸ σῶμα, μέχρι τοῦ πόνου τοῦ κατασπαράσσοντος τὴν ψυχὴν.

Ἄλλ, σεῖς δυστυχεῖς ἀδελφοί μου, οἱ ὁποῖοι ἀπεκλῖματε ἐπὶ τῆς ὁδουνηρᾶς κλίνης, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπὸ τόσο καιροῦ κατάκεισθε ἐξηντημένοι ἐκ τῶν φυσικῶν πόνων, μάθετε, ὅτι καὶ Ἐκεῖνος ἐγνώρισε ὅλας τὰς συγκινήσεις, τὰς ὁποίας προσενεῖ

τὸ σῶμα στήν ψυχὴν! **Ἦ, σεῖς, προσέτι, οἱ ὅποιοι κατατρώγετε τὸν ἄρτον τοῦ πτωχοῦ διὰ τῆς τοκογλυφείας καὶ τῆς αἰσχροκερδεύσεως, καὶ σεῖς, οἱ ὅποιοι ἐν τῷ ὠκεανῷ τῆς δυστυχείας σας συλλογίζεσθε τὴν ἀντολήν τῆς αὔριον,** πληροφορηθῆτε ὅτι καὶ **Ἐκεῖνος** ὑπέστη τὰ πλήγματα τῆς προδοσίας φιλαργύρου μαθητοῦ καὶ τῆς ἀγίας πτωχείας τὸ θάρος. Σεῖς τοῦλάχιστον ἔχετε ἓνα τόπον διὰ νὰ κατακλίνασθε. **Ἐκεῖνος** ὅμως ὁ ὁποῖος με ὄλον τὸ ταπεινόν Του ἐξωτερικόν τὸ ἀνθρώπινον, **ἦτο καὶ ὁ Ῥῖός τοῦ Θεοῦ,** περιωρίσθη μόνον εἰς τὸ νὰ μακαρίξῃ τὰ πεταμένα τοῦ Οὐρανοῦ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι τὰς φωλεάς των, **ἀφ' οὗ δὲν εἶχε ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει.** Ἐλθετε καὶ σεῖς ἀγαπητοί μου, τοὺς ὁποίους μέχρι σήμερον ἐκάλυψεν ὁ κόσμος δι' ὕδρεων διὰ συκοφαντιῶν διὰ κακολογιῶν καὶ ἀδικιῶν, ἔλθετε νὰ ἀκούσητε ὅτι καὶ **Ἐκεῖνος** καὶ μάλιστα **Ἐκεῖνος,** ἐγνώρισε τὴν ἀγνωμοσύνην καὶ τὴν ἀχαριστίαν περισσότερον μάλιστα ἀπὸ σας.

Ἀλλὰ καὶ σεῖς, οἱ ὅποιοι θρηνεῖτε ἐπὶ τοῦ νεοσκαφοῦ τάφου προσφιλοῦς σας, μάθετε ὅτι καὶ **Ἐκεῖνος** ἐδοκίμασε τὰ αἰσθημάτων σας, ἐπέρασε διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ τῶν θλίψεων, τὰ δὲ ἀνεκτίμητα δάκρυά Του ἔρρευσαν στοργικὰ πρὸ τοῦ τάφου τοῦ **Λαζάρου τοῦ φίλου Του.** **Σὰς πικραλὼς νὰ ἀνιζητήσατε καὶ ν' ἀνέυρητε, ἔστω καὶ μὴν ἀτραπὴν τοῦ πόνου τὴν ὁποίαν νὰ μὴ ἐπέρσεν οἱ ἄχρυντοι πόδες Του.** Εἰμαι ὁμῶς βέβαιος ὅτι δὲν θὰ ἀνέυρητε. Διὰ τοῦτο δὲ ἀκριδῶς, αὐτὸς εἶνε ὁ **Μόνος Ἰατρός τῶν πόνων τῆς ἀνθρωπίνης καρδίης,** τῆς ὁποίας τὰ αἰμάσσονται τραύματα δύναται νὰ θεραπεύῃ. Οἱ λόγοι Του οἱ τόσον γλυκεροί, οἱ τόσον εὐχάριστα, οἱ τόσον παρήγοροι, οἱ τόσον φωτεινοί, ἀλλὰ καὶ τόσον δυνατοί, κατορθώνουν πίπτοντες ἐπὶ τῶν πονεμένων καρδιῶν, τῶν συτετριμμένων καὶ νεκρωμένων, ὡς δάκρυα συμπαθείας, ὡς σταγόνες δρόσου ἐπὶ τῶν καλύκων ἡμιζήρων, ἐκ τοῦ καύσωνος, ἀνθέων, νὰ ἀναψωγονῶσι ταύτας.

Συγκινητικὴ εἰκὼν! Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ Τὸν σκεπτόμεθα καὶ νὰ τὸν θαυμάζωμεν. **Πρέπει νὰ τῷ προσφέρωμεν τὴν φιλικὴν ἀγάπην μας καὶ μάλιστα τόσον, ὅσον καὶ Ἐκεῖνος προσφέρει εἰς ἡμᾶς τὴν ἰδικήν Του φιλικὴν Ἀγάπην.** «**Ῥ' ἡμεῖς φίλοι μου ἐστέ, εἶπεν, ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐὰν ποιῆτε πάντα, ὅσα ἐντέλλομαι ὑμῖν.**»

Ἡ πρόθυμος ὑπακοή μας λοιπὸν καὶ ἡ ἐκτέλεσις μετ' ἀγάπης τῶν Θεῶν ἐντολῶν του, ἀποτελεῖ τὴν ζωντανωτέραν ἀπόδειξιν τῆς μετ' αὐτοῦ φιλίας μας. Θέλει ὁμῶς τὴν ὑπακοήν μας θεμελιωμένην, ὄχι ἐπὶ τοῦ φόβου, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἐγκαρδίου ἐγγνωμοσύνης μας, «**Τοιοῦτος εἶνε ὁ ἀγαπητός μου.**

τοιοῦτος εἶνε ὁ Φίλος μου.» Ἀσμ—Ἀσμάτων.) Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ αἰσθανώμεθα τὴν μεγαλυτέραν χαρὰν, ὅταν μακθάνωμεν πᾶν ὅ, τι ζητεῖ παρ' ἡμῶν; Καὶ τί ζητεῖ; **Ἰδοὺ! Ζητεῖ νὰ τὸν ἀγαπῶμεν ὡς φίλοι στοργικοί, νὰ ἐκτελώμεν ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον ὁ ἀγαπητός μας φίλος ζητεῖ.** Μὲ τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι τοῦτο εἶνε καὶ τὸ συμφέρον μας, νὰ Τὸν ἀκολουθῶμεν διὰ μέσου ὄλων τῶν ἀτραπῶν τῆς ζωῆς, τῆς εὐφημίας καὶ τῆς δυσφημίας, καὶ νὰ εὐρίσκωμεν ὄλην μας τὴν τέρψιν εἰς τὴν ἐκτέλεισιν ἢ τὴν ὑποταγὴν εἰς τὸ **Ἄγιόν Του θέλημα.** Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀποτελῇ καὶ δι' ἡμᾶς ζήτημα τιμῆς τὸ νὰ ἀφιερῶσωμεν εἰς Αὐτὸν ὄλον τὸ εἶνε μας, τὴν σκέψιν μας, τὴν θέλησίν μας, τοὺς θησαυροὺς τῶν αἰσθημάτων μας, τὸ ἔχειν μας, ὄλην μας τὴν ζωὴν τέλος;

Δὲν πρέπει νὰ εἶνε δι' ἡμᾶς ἡ γλυκυτέρα ἐνασχόλησις, νὰ μνημονεύωμεν πάντοτε τοῦ **Ὀνόματός Του,** τοῦ γλυκυτέρου τῶν ὀνομάτων τῆς γῆς, καὶ ἐν μέσῃ ἐκκλησίᾳ ἐν βαρεῖ λαῷ νὰ τὸν ὑμολογῶμεν; **Ἐκεῖνον** ὁ ὁποῖος ἐφάνει διὰ τοῦ λόγου Του τὸ Φῶς τῆς τετυφλωμένης διανοίας μας, ὁ Ἀγιασμός τῆς ζωῆς μας; **Ἐκεῖνον** τοῦ ὁποῖου ἡ Ζωή, ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς τὴν σωτηρίαν, τὰ παθήματα τὴν θεραπείαν τῶν παθῶν μας, ὁ Σταυρός του, τὸ εἰσιτήριο τῆς βασιλείου χαρᾶς μας, ὁ θάνατος τὴν δικαιοσύνην μας, τὸ Αἱμά Του τὴν ἀπολύτρωσιν μας, ὁ ὁποῖος με ἓνα λόγον μᾶς ἔδωσε τὸ τέλειον ὑπόδειγμα τῆς ἐξιδανικεύσεως τοῦ ἀνθρωπίνου χαρακτῆρος, καὶ μᾶς δεικνύει τὰ ὅρια, μέχρι τῶν ὁποίων εἶνε δυνατόν καὶ ὀφείλωμεν νὰ τὸ ὁμοιάσωμεν; Καὶ ἀφοῦ ὁ Λόγος του μᾶς φωτίζει καὶ μᾶς ἀγιάζει, καὶ ἀφ' οὗ τὸ Σῶμά Του καὶ τὸ Αἱμά Του μᾶς δίδει ζωὴν καὶ μᾶς καθαρίζει ἀπὸ πάσης ἀμαρτίας, δὲν θὰ θελήσωμεν ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ φίλοι του, τοὺς ὁποίους **Ἐκεῖνος** καταδέχεται νὰ ὀνομάζῃ οὕτως, νὰ εὐρισκώμεθα εἰς συχνοτέραν ἐπαφὴν πρὸς Αὐτόν! «**Μεγαλυτέραν ἀγάπην τούτης οὐδεὶς ἔχει, ὥστε νὰ θυσιάζῃ τὴν ζωὴν του ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.**» **Ἐκεῖνος ὁμῶς ὑπερηκόντισε καὶ τὸ ὄριον τοῦτο τῆς ἀνθρωπίνης δυνατῆς ἀγάπης καὶ ἐθουσιάσθη ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἐχθρῶν Του,** ταῦς ὁποῖους μόνον ἡ υπερβάλλουσα πάντα νοῦν ἀγάπη Του, καταδέχεται νὰ περιβάλλῃ με τὸ γλυκύτατον ὄνομα τῶν φίλων. **Ἄς μιμηθῶμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς τὴν Ἀγάπην Του καὶ ὥς εὐχρηθῶμεν νὰ τὴν ἀποκτήσωμεν.**

Ὁ Κύριε ἡμῶν, Γλυκύτατε Σῶτερ Ἰησοῦ: Σὺ ἡ πηγὴ τοῦ ἐλέους, τῆς συμπαθείας καὶ τῆς ἀγάπης, καὶ ἔχεις καὶ δεικνύεις τὰς στοργικὰς σου ιδιότητας πάντοτε καὶ ὅταν ἀκόμη εἴμεθα ἐχθροὶ σου διὰ τοῦτο μᾶς ἀνέχεσαι καὶ μᾶς διατηρεῖς εἰς τὴν ζωὴν! Σὲ ἐκτελούμεν, λοιπὸν, νὰ μᾶς θερμάνῃς τὰς καρδίας μας, ὥστε νὰ αἰσθανθῶμεν καὶ ἡμεῖς διὰ **Σέ** μὴν ἀγάπην τόσῳ τελείαν, ὥστε νὰ ὑπερβάλλῃ πᾶσαν ἄλλην προσώπων ἢ πραγμάτων τῆς πικρούσης ζωῆς, νὰ μᾶς ὁδηγῇ ἐπὶ τῶν ἐχθρῶν σου, ἵνα καὶ ὁ κόσμος γνωρίσῃ ὅτι εἴμεθα διὰ πικρὸς ἰδιοὶ σου!

† Ὁ ἡλείας ΑΝΤΩΝΙΟΣ

ΕΝ ΑΡΧΗ - ΘΕΟΣ

ΥΠΟ W. BRYAU

Ἡ ἀπόδειξις περὶ Θεοῦ ἐξ αὐτῆς τῆς βίβλου καθίσταται ἀναγκαία ὅπως ἀντιμετωπίσωμεν τὸν ἀθεϊσμόν καὶ ἀγνωστικισμόν, οἵτινες εἶνε προϊόντα τῆς νεωτέρας εἰδωλολατρίας. Περὶ τῆς Βίβλου θέλω ὁμιλήσει κατωτέρω ἀναφέρω δὲ περὶ τῆς Βίβλου ἐνταῦθα ἀπλῶς μόνον ἵνα δείξω τὴν ἁρμονίαν μεταξὺ τοῦ ζῶντος λόγου καὶ τῆς μαρτυρίας, τὴν ὁποίαν παρέχουσι τὰ ἔργα τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ. Ἡ σοφία τῶν συγγραφέων τῆς Βίβλου εἶνε ὑπερφυσική· αἱ προφητεῖαι προλέγουσι περὶ Ἀνωτάτου Ἀρχοντος ὅστις, καίτοι εὐρίσκεται πανταχοῦ, καταδέχεται καὶ ὁμιλεῖ διὰ τῆς καρδίας, τοῦ νοῦ καὶ τῆς γλώσσης τῶν τέκνων Του.

Ὁ Χριστὸς περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖ ἡ Βίβλος, παρέχει μεγίστην μαρτυρίαν τῆς δυνάμεως τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Πασίφανεστάτη εἶνε ἡ αὐξάνουσα ἐπιρροή τοῦ Χριστοῦ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Θεὸς δὲν εἶνε μόνον ἐν τῇ Βίβλῳ καὶ ἐν τῇ φύσει, ἀλλὰ καὶ ἐντὸς ἡμῶν, ἐν τῇ ζωῇ ἡμῶν, προσειτὸς εἰς ὅλους. Εἶνε ἄσκοπον νὰ σπαταλῶμεν καιρὸν προσπαθοῦντες νὰ κατανοήσωμεν τὸν Θεόν, ἔργον δυσχερὲς διὰ τὴν περιορισμένην διάνοιάν μας. **Δυναμέθα νὰ γενοῦμεν καὶ ἴδωμεν ὅτι ἀγαθὸς ὁ Κύριος.** Δυναμέθα νὰ δοκιμάσωμεν τὴν χάριν του καὶ νὰ ἀποδείξωμεν τὴν παρουσίαν Του. Τὰ ἀρνητικὰ ἐπιχειρήματα τοῦ ἀθεϊστοῦ καὶ ἡ ἀγνοσία τοῦ ἀγνωστικιστοῦ δὲν θέλουσι διαταράξει τὴν πίστιν ἐκείνου ὁ ὁποῖος καθημερινῶς εὐρίσκεται εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς, καὶ ὁ ὁποῖος διὰ τῆς ὑπακοῆς οἰκαιοποιεῖται τὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ.

Παγκόσμιος σχεδὸν εἶνε ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις καὶ τόσον μεγάλα τὰ ἀποτελέσματα τῆς πίστεως ταύτης, ὥστε τρομάζει κανεὶς σκεπτόμενος ποία θὰ ἦτο ἡ κοινωνικὴ κατάστασις, ἐὰν ἀπὸ πᾶσαν καρδίαν ἐξηλείφετο τὸ πρὸς τὸν Θεὸν σέβας. Τὸ αἶσθημα τῆς εὐθύνης πρὸς τὸν Θεὸν δι' ἐκάστην πράξιν καὶ λόγον εἶνε ἡ πλέον ἰσχυρὰ ἐπιρροή ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπως ἓνας ἄνθρωπος ἐκ φόβου φυλακίσεως καὶ περιορισμοῦ μένει ἐπὶ τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἀπέχων ἀπὸ τὸ κακόν, τοιοῦτοτρόπως πλῆθος ἄλλων ἀνθρώπων συγκρατοῦνται ὑπὸ τῶν ἀοράτων ἐκείνων τειχῶν τὰ ὁποῖα ἐγείρει ἡ συνείδησις περὶ ἡμῶν, καὶ τὰ ὁποῖα εἶνε πολὺ ἰσχυρότερα τῶν λιθίνων τειχῶν.

Κατὰ πρῶτον χρειάζεται ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ—φόβος ὅτι ἡ ἁμαρτία θὰ ἐπιφέρει τιμωρίαν. «Ἀρχὴ σοφίας φόβος Θεοῦ». Ἐφ' ὅσον ὁμῶς μαθαίνομεν τὰ ἐκτιμῶν τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἑλεός

Του, ἡ ἀγάπη ἀντικαθιστᾷ τὸν φόβον καὶ ἡ ὑπακοή γίνεται τέρψις.

Ἡ ὑψίστη ἀνάγκη τοῦ κόσμου σήμερον, ὅπως ἦτο πρὸ χιλίων ἑνεακοσίων ἐτῶν, εἶνε ἡ πίστις εἰς Ζῶντα Θεόν, πίστις ἀληθῆς ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας. Ἀπλῶς νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὑπάρχει Θεὸς δὲν εἶνε ἀρκετόν. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεώς του—καὶ διὰ νὰ ἀγαπᾷ ὀφείλει νὰ πιστεύῃ.

Πίστις εἰς τὸν Θεὸν εἶνε ἀναγκαία διὰ τὴν προσευχὴν. Δὲν εἶνε ἀρκετόν νὰ πιστεύῃ κανεὶς ὅτι ὑπάρχει διανοητικὴ τις, ὑπαρξίς ἡ ὁποία κυβερνᾷ τὸ σύμπαν· πρέπει νὰ πιστεύῃ ὅτι ὑπάρχει καὶ προσωπικὸς Θεός, ὁ ὁποῖος ἐνδιαφέρεται δι' ἕκαστον τῶν τέκνων του καὶ εἶνε ἕτοιμος εἰς ἐκάστην στιγμὴν νὰ βοηθήσῃ αὐτά, καὶ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὰ αἰτήματά των διὰ τῆς προσευχῆς. Οἱ ὕλισται προσεπάθισαν νὰ τηρήσωσι τὸν τύπον τῆς προσευχῆς ἀλλ' ἀρνοῦνται ὅτι ὁ Θεὸς ἀπαντᾷ εἰς τὰς προσευχάς. Ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ προσευχὴ ἔχει ἐπίδρασιν ἐπὶ τὸν αἰτοῦντα καὶ συνδιαλλάσσει αὐτὸν μετὰ τὴν τύχην του. Ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτὸς πιθανὸν νὰ εἶνε ὀρθὸς εἰς τοὺς νομίζοντας ὅτι ἡ προσευχὴ εἶνε καλὴ διὰ τοὺς πιστεύοντας, ἀλλ' ὅμως πόσον ἀδύνατον δι' ἓνα νὰ προσευχηθῇ ἐνθέρμως ἐὰν οὗτος εἶνε πεπεισμένος ὅτι αἱ ἱκεσίαι δὲν εἰσακούονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τὸν ὁποῖον δὲν πιστεύει. **Προσευχὴ ἄνευ πίστεως εἶνε χλευασμὸς, ὅπως χριστιανισμὸς ἄνευ προσευχῆς εἶνε ἀπλοῦς τύπος.** Ἐὰν οἱ λόγοι τῆς Βίβλου ἔχωσιν ἔννοιάν τινα πρέπει νὰ παραδεχθῇ τις ὅτι ὑπάρχει Θεὸς καὶ ὅτι Αὐτὸς ἀνταμείβει τοὺς ἐκζητοῦντας Αὐτόν.

Πίστις εἰς τὸν Θεὸν εἶνε ἀναγκαία διὰ τὴν πεποίθησιν τὴν ὁποίαν ἔχομεν πρὸς τὴν Θεϊαν Πρόνοιαν, ἥτις εἶνε ἡ πηγὴ τῆς γαλήνης καὶ ἡρεμίας τοῦ χριστιανοῦ ἐν ὥρᾳ δοκιμασίας. Ὁ ἄνθρωπος πολὺ ταχέως φθάνει εἰς τὸ τέλος τῆς δυνάμεώς του καὶ θὰ ἤρχeto εἰς ἀπόγνωσιν ἐὰν ἔλειπεν ἡ πρὸς τὴν ἄπειρον τοῦ Θεοῦ σοφίαν πεποίθησις.

Πίστις εἰς τὸν Θεὸν δίδει θάρρος. Ὁ χριστιανὸς πιστεύει ὅτι ἐκάστη λέξις ἀναφερομένη ὑπὲρ τῆς ἀληθείας θέλει ἔχει τὴν ἐπιρροὴν τῆς, καὶ ὅτι πᾶσα πράξις ὀρθὴ θέλει λογισθῇ ἐν τῇ ἐσχάτῃ κρίσει. Μόνον οἱ πιστεύοντες τολμῶσιν ὅ,τι οἱ ἄλλοι θεωροῦσιν ἀδύνατον, ἀποδεικνύοντες τοιοῦτοτρόπως ὅτι **εἰς μετὰ τοῦ Θεοῦ**, δύναται νὰ ἀντιστῇ κατὰ χιλίων, καὶ δύο νὰ τρέψωσιν εἰς φυγὴν δέκα χιλιάδας. Δύναμαι νὰ φαντασθῶ τοὺς πρώτους χριστιανούς οἵτινες ἐφέροντο εἰς τὸ Κολοσσαῖον τῆς Ρώμης ἵνα ριφθῶσιν εἰς τὰ ἄγρια θηρία, πῶς προσηύχοντο καὶ ὕμνον τὸν Θεὸν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου των ἕως οὗ κατεβροχθίζοντο. Πόσον ἀνίσχυροι ἐφαίνοντο καὶ πόσον ἀπελπίς ἐφαίνετο ὁ ἀγὼν των. Καὶ ὅμως ἐντὸς αἰγίων δεκαετηρίδων ἡ δύναμις τὴν ὁποίαν διὰ τῆς προσευ

χῆς ἐπεκαλοῦντο, ἀπεδείχθη ἰσχυροτέρα τῶν λεγεόνων τῶν αὐτοκρατόρων καὶ ἡπίστis ἐν ἧ ἀπέθανον ἐθριαμβευσεν κατὰ τῆς εἰδωλολατρίας.

Λέγεται ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι μετέβαινον ἵνα ἐμπαίξωσιν αὐτοὺς, ἐπέστρεφον διερωτῶντες ἑαυτοὺς: «Τὶ εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κάμνει αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἀψηφῶσι τὸν θάνατον;»

Ὅποια θὰ ἦτο ἡ τύχη τῆς Ἐκκλησίας ἐὰν οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ εἶχον τόσον μικρὰν πίστιν ὅσον οἱ χριστιανοὶ τῆς σήμερον; Καί, ἐὰν οἱ σημερινοὶ χριστιανοὶ εἶχον τὴν πίστιν τῶν πρώτων μαρτύρων, δὲν θὰ εἶχεν ἡδη ἐκπληρωθῇ ἡ προφητεία, «εἰς ἐμὲ θέλει κάμνει πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα θέλει ὁμολογήσει»;

Πίστις εἰς τὸν Θεόν, εἶνε ἡ βάσις πάσης ἠθικῆς ἀρχῆς. Τὴν ἠθικότητα δὲν δυνάμεθα νὰ λάβωμεν καὶ νὰ ἀπορρίψωμεν κατὰ βούλησιν, αὕτη εἶνε δύναμις ἐσωτερικὴ καὶ ἐξέρχεται ἐκ τῆς καρδίας ὡς τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς πηγῆς. Ὁ χριστιανὸς ὁ ὁποῖος λαμβάνει τὴν ἐνέργειαν τῆς ἠθικότητός του παρὰ τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς, ὁ ὁποῖος κινεῖται ὑπὸ ἐλικορινούς ἐπιθυμίας πρὸς ὑπηρεσίαν καὶ εἶνε πλήρης θείας ἀγάπης διὰ τὰς ψυχὰς, δύναται νὰ μεταβαίνει εἰς μέρη ἐνθα κυριαρχεῖ ἡ ἁμαρτία ἄνευ φόβου διαφθοράς. Μόνον ἡ πίστις εἰς τὸν Θεὸν δύναται νὰ μᾶς κρατήσῃ ἐν ὧρα δοκιμασίας καὶ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ ριφθῶμεν μᾶλλον εἰς τὴν φυλακὴν, παρὰ νὰ ἀπολέσωμεν τὴν ἀκεραιότητα τοῦ χαρακτῆρός μας.

Ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις ἡμῶν εἶνε ἀναγκαῖα διὰ τὰς μετὰ τῶν διαφόρων ἐθνῶν σχέσεις μας, πρὸς διατήρησιν τῆς εἰρήνης. Ἄνευ πίστεως δὲν δύναται τις τὰ ἐννοήσῃ πῶς ἡ ἁμαρτία ἐπιφέρει τὴν τιμωρίαν ἡμῶν. Μεταξὺ τῶν θηρίων ἡ δύναμις δὲν ἀκολουθεῖται ὑπὸ συναισθήσεως εὐθύνης· μόνον ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ἐννοήσῃ ὅτι πρέπει νὰ σέβεται τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων, καὶ τότε μόνον ἐννοεῖ τοῦτο ὅταν πιστεύῃ εἰς τὸν Θεόν. Μόνον ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ἐννοήσῃ ὅτι οἱ ἀναλλοίωτοι τοῦ Θεοῦ νόμοι προστατεύουσι τοὺς ἀθώους, ἐπιφέροντες εἰς τοὺς ἁμαρτωλοὺς τὰ ἐπίχειρα τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. **Οὐδὲν ἔθνος ἀσκέτως πόσον μέγχι καὶ ἰσχυρόν, δύνανται νὰ θλάψῃ ἄλλο ἄνευ τιμωρίας.** Τὰ πλεῖστα τῶν ὑπὸ τῶν ἐθνῶν διαπραττομένων ἐγκλημάτων προέρχονται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ προσπαθοῦσι νὰ θεσπίσωσι διὰ τὰ ἔθνη ἠθικὸν σύστημα διάφορον ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὸ ἄτομον. **Οὐδὲν ἐκτὸς τῆς πραγματικῆς πίστεως εἰς τὸν Θεὸν καὶ πεποιθήσεως εἰς τὸ ἀμετάκλητον τῶν νόμων Του δύναται νὰ κραταιώσῃ τὸ ἄτομον ἢ τὸ ἔθνος.**

Πίστις εἰς τὸν Θεὸν εἶνε τὸ θεμέλιον τῆς ἀδελφότητος· πάντες εἴμεθα ἀδελφοὶ διότι εἰς εἶνε ὁ Πατὴρ ἡμῶν. Τὸ πνεῦμα τῆς ἀδελφότητος εἶνε ἀδύνατον ἄνευ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως, καθὼς ἡ εἰρήνη ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ πολιτείᾳ εἶνε ἀδύ-

νατος ἄνευ τῆς τοῦ πνεύματος τοῦ ἀδελφικοῦ δεσμοῦ.

Καὶ τέλος πίστις εἰς τὸν Θεὸν εἶνε ἀναγκαῖα **διὰ πίστιν εἰς τὴν ἀθανασίαν.** Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ Θεὸς δὲν ὑπάρχει οὔτε αἰωνιότης, ὥστε ὅταν τις δὲν πιστεύῃ εἰς τὸν Θεὸν ἀποκλείει πᾶσαν ἐλπίδα εἰς ἑαυτόν. **Πίστις εἰς τὴν ἀθανασίαν** ὄχι μόνον παρηγορεῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ διεγείρει ἰσχυρὰν ἐπιρροήν· εἰς προαγωγὴν δικαιοσύνης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ἐὰν τις νομίσῃ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀποθνήσκει ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, οὗτος θὰ ὑποκύρῃ εὐκολώτερον εἰς τὸν πειρασμὸν νὰ ἀδικήσῃ τὸν πλησίον του. Ἀλλ' ἐὰν τις πράγματι προσδοκᾷ νὰ συναντηθῇ μετὰ τῶν προσφιλῶν του οἵτινες ἀπῆλθον εἰς αἰωνιότητα καὶ ζήσῃ μετ' αὐτῶν αἰωνίως, συγκρατεῖται ἀπὸ τοῦ νὰ διαπράξῃ τὸ κακόν. Ὁ Δημιουργὸς δὲν ἀφῆκεν ἡμᾶς ἐν ἀμφιβολίᾳ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀθανασίας. Ὁ Θεὸς ἔχει δώσει πρὸς ἕκαστον τὴν δημιουργημάτων Του γλῶσσαν ἢ ὁποῖα διακηρύττει ὅτι ὑπάρχει Ζωὴ πέραν τοῦ τάφου.

Ἐὰν ὁ Οὐράνιος Πατὴρ καταδέχεται νὰ ἐγκρίσῃ μὲ θεϊὰν δύναμιν τὴν ψυχράν καὶ νεκράν καρδίαν τοῦ ἐντὸς τοῦ ἐδάφους σπόρου καὶ κάμνῃ αὐτὸν νὰ λαμβάνῃ νέαν ζωὴν, θέλει ἀφήσῃ ἐν τῇ γῇ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν κατ' εἰκόνα αὐτοῦ πλῆσθεισαν. Ἐὰν ὁ Θεὸς δίδῃ εἰς τὴν μεμαραμένην ροδὴν τὴν βεβαίωσιν ἐνὸς ἀκόμη ἔαρος, θὰ ἀρνηθῇ Οὗτος τὴν ἐλπίδα ἄλλης Ζωῆς πρὸς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. Ἐὰν ἡ νεκρὰ καὶ ἄφωνος ὕλη, μετασχηματιζομένη ὑπὸ τῆς δυνάμεως τῆς φύσεως εἰς πλῆθος μορφῶν, δὲν ἀποθνήσκει, πῶς ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δύναται νὰ ἐξαφανισθῇ μετὰ τὴν βραχείαν ἐπίσκεψιν ἐν τῷ γήινῳ τούτῳ σκηνώματι. Ἀλλ' οὐχί, ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος δὲν ἔκαμε τίποτε ἄνευ σκοποῦ, ἔχει προνοήσῃ διὰ τὴν μέλουνσαν ζωὴν, εἰς τὴν ὁποίαν θέλει πραγματοποιηθῇ ὁ πόθος τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν αἰωνιότητα. Εἴμαι τόσον βέβαιος ὅτι θέλομεν ζῆσαι πάλιν, ὅσον εἶμαι ὅτι ζῶμεν τώρα.

ΤΟ ΠΙΣΤΕΥΩ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

ΥΠΟ ΕΡΝΕΣΤΟΥ ΝΑΒΙΩ

«Πιστεύω εἰς Θεὸν Πατέρα ἡντοκρατορὶα Ποιητὴν Οὐρανοῦ καὶ Γῆς»

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἡ συναίσθησις τῆς προσωπικῆς ἁμαρτίας ἀποτελεῖ τὴν εἰς τὴν χριστιανικὴν ζωὴν εἰσοδόν, ἡ δὲ ἐπιβεβαίωσις τῆς καθολικότητος καὶ τῆς κληρονομικότητος αὐτῆς εἶνε ἡ βάσις τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας.

Ἡ κεφαλαιώδης αὕτη διδασκαλία ἐκφράζεται ἀρὰ γε ἐν τῷ συμβόλῳ; Ρητῶς, οὐχί. Διὸ πολλοὶ ἐκπλήττονται ἐκ τούτου, ἀλλ' ἀδίκως. Διὰ τί; Διότι ἡ

περί ἁμαρτίας διδασκαλία περιέχεται. ἐν αὐτῷ ἐμμέσως μὲν, ἀλλὰ σαφέστατα. Εἶνε ἡ ἀναγκαία μετάδοσις ἀπὸ τοῦ πρώτου εἰς τὸ δεύτερον ἄρθρον τοῦ συμβόλου τούτου, ὡς εὐχερῶς βεβαιουταί τις.

Διὰ τί ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον; Πῶς ἐξελάβανον αὐτὸν οἱ μαθηταί του; Ἐθεώρουν αὐτὸν ὡς τὸν Σωτῆρα. Διὰ τί ὁ Ζαχαρίας εὐλογεῖ τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ; Διότι «**ἤγειρε κέρας σωτηρίας, τοῦ δοῦναι γνώσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν**». Τί ἤκουσαν οἱ ποιμένες ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάττοντες τὰ ποίμνια αὐτῶν; «**Εὐαγγελίζομαι ἡμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἐστὶ παντὶ τῷ λαῷ· ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος**». Τί λέγουσιν αἱ Σαμαρεῖται δεχθέντες παρ' ἑαυτοῖς τὸν Χριστόν; «**Αὐτοὶ ἀκηκόαμεν καὶ οἶδαμεν, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Σωτήρ τοῦ κόσμου Χριστός**». Ὁλος ὁ κόσμος γνωρίζει, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Σωτῆρος, εἶνε τὸ κατ' ἐξοχὴν ὄνομα τοῦ υἱοῦ τῆς Μαρίας.

Αὐτὸς οὗτος τίνας ιδιότητες ἀποδίδει εἰς ἑαυτόν; Ἰδιαζόντως τὴν τοῦ ἱατροῦ τῶν ψυχῶν. Οἱ ἀντίπαλοι αὐτοῦ λέγουσι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, «**δικτὲ μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν**». Οὗτος ἀποκρίνεται, καὶ ἡ ἀπόκρισις αὕτη τρίς ἀναφέρεται εἰς τὰ εὐαγγέλια, «**οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἱατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες**», καὶ κηρύττει ἑαυτὸν ὡς τὸν μέγαν ἱατρόν, τὸν ἀληθῆ θεραπευτὴν τῶν ψυχῶν.

Τί ζεῖται παρ' ἐκείνων οἵτινες ἐπιθυμοῦσι νὰ γίνωσι μαθηταί του; Πρὸ παντὸς τὴν μετάνοιαν. Ποία εἶνε ἡ πρώτη λέξις τοῦ Εὐαγγελίου τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τὸ ὅποιον ἦλθε νὰ κηρύξῃ; «**Μετανοεῖτε**». Οὗτος εἶνε ὁ πρὸς ἀποδοχὴν τῆς καλῆς ἀγγελίας ἀναγκαῖος ὅρος. Ὅπως δὲ ὑπάρξῃ ἀληθὴς μετάνοια τί ἀπαιτεῖται; Μεταβολὴ τῶν διαθέσεων τῆς καρδίας· ἐτέρα διεύθυνσις τοῦ βίου, τὴν ὁποίαν ἰδιαίτερώς, ὡς νέαν ἀναγέννησιν, ὑποδεικνύει διὰ τῶν πρὸς τὸν Νικόδημον λόγων του, «**ἄμην, ἄμην λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ**».

Ἰδοὺ τί ἐπισημῶς διακηρύττει, ἀπευθυνόμενος πρὸς πάντας ἀνεξαίρετως. Εὐκόλον δὲ εἶνε, νὰ κατανοήσῃ κανεὶς τὴν σημασίαν τῶν λόγων τούτων καὶ νὰ ἐξαγάγῃ συμπεράσματα. Τί σημαίνει ἡ ἀνάγκη τῆς σωτηρίας, διὰ τοῦ Σωτῆρος; Ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀπόλλυται, ἢ ὅτι μέλλει ν' ἀπολεσθῇ. Τί προϋποθέτει ἡ δι' ὧν ἀναγκαῖότης τῆς μετάνοιας; Ὅτι πάντες ἡμαρτον. Διὰ τί ὁ ἄνθρωπος ἀνάγκη νὰ γεννηθῇ ἄνωθεν; Διότι ἡ φυσικὴ αὐτοῦ κατάστασις εἶνε κακὴ. Καὶ ἐπειδὴ τὸ κακὸν δὲν ἀποδίδεται εἰς τὰ άτομα καθ' ἑαυτὰ θεωρούμενα, διὰ τοῦτο τὰ τρία ταῦτα πορίσματα ἀνάγονται εἰς ἓν, ἥτοι: ἡ ἀνθρωπότης εὐρίσκεται

ἐν καταστάσει ἁμαρτίας. Ἐὰν δὲ κανεὶς ὑπὸ τὴν φύσιν ἐννοῇ οὐχὶ τὸ τί εἶνε ἡ ἀνθρωπότης, ἀλλὰ τὸ τί ὀφείλῃ νὰ εἶνε ἐν τῇ βουλῇ τοῦ Δημιουργοῦ, ἡ παροῦσα κατάστασις αὐτῆς εἶνε παρὰ φύσιν.

Τοιαύτη εἶνε ἡ περί ἁμαρτίας διδασκαλία, ἡ δὲ ποία κατ' ἀνάγκην ὑπονοεῖται μετὰ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου ἁρθροῦ τοῦ συμβόλου. Ἄνευ αὐτῆς οὐδὲ ὅπως ἐξηγεῖται ἡ ἔλευσις τοῦ Σωτῆρος. Ἐὰν δὲ δὲν διευκρινῇ ρητῶς, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι, ὑπάρχουσι πράγματα τινὰ, τὰ ὁποῖα δὲν λέγονται, διότι οὐδεμία πρὸς τοῦτο ὑπάρχει ἀνάγκη, ἐφ' ὅσον σαφῶς περιλαμβάνονται εἰς τὰ λεχθέντα.

Ἐκ τῆς περὶ ἁμαρτίας διδασκαλίας ταύτης προκύπτει λίαν ἐνδιαφέρουσα πρακτικὴ συνέπεια. Τὸ Εὐαγγέλιον ἐθήκεν εἰς κόσμον διεφθαρμένον τὸν πυρῆνα νέας ζωῆς. Πόσον ὁμως μακρὰν ἀπέχει τῆς ἐπιτεύξεως τῶν ποθουμένων ἀποτελεσμάτων! Πόσαι ὑπολείπονται ἐν τῇ παλαιᾷ φυράματι τῆς ἀνθρωπότητος βαραὶ μαζαί, τὰς ὁποίας ἡ ζύμη τῆς νέας ζωῆς δὲν διεπέρασεν εἰσέτι! Πόσα τις ἀκόμη συναντᾷ εἰς τοὺς λαοὺς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐν τοῦτοις ἐκηρύχθη τὸ Εὐαγγέλιον, ἀξιώματα, γνώμας, συνηθείας, πράξεις, τὰ ὁποῖα δὲν φέρουσι τὸ σημεῖον τοῦ νέου ἀνθρώπου ἀλλὰ τὴν σφραγίδα τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ παλαιοῦ ἐθνικοῦ κόσμου! Δύναται τις νὰ δοκιμάξῃ πάντα, ἀλλ' ὀφείλει νὰ κατέχῃ μόνον τὸ καλόν, ἵνα δὲ κανεὶς διακρίνῃ τὸ καλὸν δὲν πρέπει νὰ λάβῃ ὡς γνώμονα τὴν συνήθειαν, τὰς συγχρόνους ἰδέας τὰς μᾶλλον διαδεδομένας γνώμας, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς λόγους ἐκείνου, ὅστις ἦλθε νὰ φανερώσῃ τὸ θέλημα τοῦτο, φέρων τὸ φῶς εἰς τὴν ἐσκοτισμένην συνείδησιν τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου.

Τὸ σύμφυτον εἰς τὴν πεπτωκυῖαν φύσιν κακόν, παρουσιάζεται κατὰ διαφόρους βαθμοὺς. Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, τῶν ὁποίων αἱ κακίαι ἐμπνέουσιν ἀπέχθειαν. Ὑπάρχουσιν ἄλλοι τῶν ὁποίων τὰ ἐγκλήματα προξενοῦσιν κατάπληξιν. Καὶ τέλος ὑπάρχουσιν ἄλλοι σχετικῶς καθαροί. Ἡ ἁμαρτία δὲν ἀπεξήρανε εἰς ὅλους ἐξ Ἰσοῦ τὰς πηγὰς τῆς αἰωνίου ζωῆς. Οὐδεὶς ὁμως ἐκ τῶν ἀνθρώπων, τηρεῖ φυσικῶς τοὺς ἀπαιτούμενους ὁρους διὰ τὴν πλήρη ἀπόκτησιν τῆς ζωῆς ταύτης. Δὲν πρόκειται ν' ἀναγεννηθῶσι μόνον οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ οἱ ἀλαζόνες Φαρισαῖοι, ἀλλ' οὐχ' ἥττον χρήζει ἀναγεννήσεως καὶ ὁ ἀγαθὸς Ναθαναὴλ, «**ἐν ᾧ ὁ ὅλος οὐκ ἐστὶ**» καὶ ὁ νομὸς γράμματος, «**μὴ ὢν ἁμαρτῶν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ**». Πάντες ὀφείλουσιν, ὑπὸ διαφορὰς τύπους, νὰ διέρχωνται διὰ τοῦ βαπτίσματος τῆς μετάνοιας καὶ νὰ ἐγείρωνται συγχωρημένοι καὶ ἐνδυναμωμένοι διὰ τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἁγ. Πνεύματος. Διὰ τοῦτο ἐν μέσῳ τῶν ἐρεσιῶν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τῆς μολυνθείσης ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐφάνη ὡς Μέγας Ἐπανορθωτής.

**«Πιστεύω καὶ εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν
Υἱὸν Αὐτοῦ, τὸν μονογενῆ, τὸν Κύ-
ριον ἡμῶν»**

Ὅτε ἡμέραν τινὰ ὁ Ἰησοῦς ἠρώτησε τοὺς μαθη-
τάς του **«Ὑμεῖς δὲ τίνα μὲ λέγετε εἶναι»**,
ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπε, **«Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ
Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος»**, ὁ Χριστὸς, δη-
λαδὴ, ὁ κεχρισμένος ὑπὸ τοῦ Κυρίου, ὁ ἐπαγγελθεὶς
Μεσσίας, ὅστις ἦτο ἡ προσδοκία τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ὅ-
στις ἔμελε νὰ γίνῃ Σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Πῶς ὁ Ἰησοῦς τῆς Ζαζαρέτ ἦτο ὁ Χριστὸς; Διὰ
τῆς μετοχῆς αὐτοῦ εἰς τὴν θεῖαν φύσιν. Διότι ἐν αὐ-
τῷ ἦν ὁ λόγος, ὅστις **«ἐν ἀρχῇ ἦν πρὸς τὸν Θε-
όν»** καὶ **«σὰρξ ἐγένετο σκηνώσας ἐν ἡμῖν, πλῆρης χάριτος καὶ ἀληθείας»** διότι ὁ Θεὸς
**«ἦν ἐν Χριστῷ, κόσμον καταλλάσσων ἐ-
αυτῷ»**.

Ὁ τρόπος τῆς ἐν τῷ ἐνικαίῳ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ
ἐνώσεως τῆς θείας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, εἶνε
ἀναντιρρήτως μυστήριον ἐξ Ἰου μέγα ὡς τὸ τῆς ἐνώ-
σεως τοῦ πνεύματος μετὰ τοῦ σώματος, ἐν τῇ ἐνικαίᾳ
ἀνθρωπίνῃ προσωπικότητι κατὰ τὴν παρομοίωσιν
τὴν ὁποῖαν κάνει ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἀρχαίου συμπό-
λου, τοῦ φερομένου ἐπ' ὀνόματι τοῦ Μ. Ἀθανασίου
ὅπου λέγεται **«ὡς περὶ ψυχὴ λογικὴ καὶ σὰρξ
εἰς ἑστὶν ἄνθρωπος, οὕτω Θεὸς καὶ ἄνθρω-
πος, εἰς ἑστὶν Χριστὸς»**.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶνε δι' ἡμᾶς ὁ μονογενὴς υἱ-
ὸς τοῦ Θεοῦ. Πῶς ὅμως ἐν ἀποκλειστικῇ ἐννοίᾳ; Ὁ
τέκτων τῆς Ζαζαρέτ εἶνε ἡ μόνη ἀπολυτρωτικὴ ἀπο-
κάλυψις τοῦ αἰωνίου, λόγου; Τοῦτο δικαιοῦμεθα νὰ
ἐπιβεβαιώσωμεν. **«Εἰς μεσότης Θεοῦ καὶ ἀν-
θρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς»**.
Ἄλλ' ἐκ τοῦ ὅτι εἰς εἶναι ὁ μεσίτης, ὁ ἐνώσας ἐν
ἑαυτῷ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν Θεόν, δὲν ἔπεται ὅτι
ὁ αἰώνιος Λόγος, δὲν ἠδύνατο νὰ καταστῇ μεσίτης,
μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἄλλων αὐτοῦ κτισμάτων. Δὲν πρέπει
νὰ δισχυρίζωμεθα ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα τὰ μόνα ὄντα,
τὰ πεπρωκισμένα διὰ νοήσεως καὶ δουλήσεως. Ἰπάρ-
χουσιν ἐν τῷ ἀστρώῳ κόσμῳ, πλὴν τῆς ἡμετέρας γῆς
καὶ ἄλλοι κόσμοι κατεφικημένοι ὑπὸ ἐμφύχων ὄντων
ἐχόντων μὲν ἴσως ἄλλοιόν τὸν ἡμετέρου ὀργανισμόν,
φερόντων ὅμως τὴν εἰκόνα τοῦ Δημιουργοῦ; Τοῦτο εἶ-
ναι πιθανώτατον. Ἐν τῷ ἀπείρῳ σύμπαντι ὑπάρχου-
σι κοινωνίαι πνευμάτων ἐλευθέρων, ἅτινα, ἀνθιστά-
μενα εἰς τοὺς πειρασμοὺς κατήντησαν ἀπὸ τῆς ἀθω-
ότητος εἰς τὴν ἀρετὴν, ἀνευ χρείας Σωτῆρος;

Τοῦτο εἶναι δυνατόν. Ἐὰν δὲ ὑπάρχουσι τοιαῦται
κοινωνίαι, εἰς τὰς ὁποίας εἰσεχώρησεν ἡ ἁμαρτία,
ὁ αἰώνιος Λόγος δὲν ἐφανέρωθη εἰς αὐτάς, δι' ἄλλων
μεσιτῶν ἢ δι' ἐκείνου, ὅστις ἐφάνη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γῇ;
Ταῦτα δι' ἡμᾶς εἶνε ζητήματα ἐνεργήμενα. Τὸ μό-
νον ὅμως γεγονός, ὅτι δυνάμεθα νὰ προβάλλωμεν αὐ-

τά, ἀπαγορεύει τοῦ νὰ ἐπιβεβαιώσωμεν, ὅτι ὁ Θεὸς
Λόγος, ὁ ἐπιφανεὶς ὡς μεσίτης μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀν-
θρώπων, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐμφανισθῇ εἰς ἄλλους κό-
σμους, ὡς ὁ μεσίτης μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἄλλων
ἐνόχων πνευμάτων.

Αἱ λέξεις **«Κύριον ἡμῶν»** δέον νὰ προσελ-
κύσωσιν ἰδιαζόντως τὴν προσοχὴν ἡμῶν. Μόνος ὁ Θε-
ὸς εἶναι ἐν τῇ ἀπολύτῃ σημασίᾳ τῆς λέξεως, ὁ Κύ-
ριος ἡμῶν. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν εἶναι τοιοῦτος
ἀλλ' ἢ διὰ τὴν συμμετοχὴν αὐτοῦ εἰς τὴν θεῖαν φύσιν
ἢ ὁποία κατέστησεν αὐτὸν Χριστὸν. Ἐνεκα τούτου
ζητεῖ ὅπως οἱ πιστεύοντες εἰς τὸν Θεὸν πιστεύωσι
καὶ εἰς αὐτὸν, διότι οἱ λόγοι καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ εἶνε
αὐτοὶ οἱ λόγοι καὶ τὰ ἔργα τοῦ Πατρὸς (Ἰωάν. 14, 1,
10) Ἡμεῖς καλοῦντες αὐτὸν Κύριον ἀφείλομεν καὶ νὰ
ὁμολογῶμεν αὐτὸν ἡμέτερον Κύριον, ἐνώπιον τῶν ἀν-
θρώπων. **«Ὅς γὰρ ἂν ἐπισχυνοῦμαι, εἶπε,
καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ Υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐπισχυνοῦσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν
τῇ δόξῃ αὐτοῦ»**. Ὁ δὲ Παῦλος ἔγραψεν, **«Οὐ
γὰρ ἐπισχυνομαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χρι-
στοῦ»**. Αἱ λέξεις αὗται ἀπευθυνόμεναι πρὸς τοὺς
πρώτους χριστιανοὺς τῆς Ρώμης, ἦσαν ἀναγκαῖαι διὰ
κόσμον ἐπαιρόμενον ἐπὶ ταῖς τέχναις αὐτοῦ, ταῖς ἐπι-
στήμαις καὶ τῷ λαμπροτέρῳ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς φανέν-
των πολιτισμῶν. Ἐνώπιον τῶν μαρμαιρόντων ναῶν,
τῶν καθιερωμένων εἰς τὰ εἰδωλα, καὶ τῶν ἐορτῶν,
ἐνθα τὰ πάντα ὑπέθαλλον τὰ φυσικὰ ἐνστικτα τοῦ ἀν-
θρώπου, ὑπῆρχεν ἀνάγκη θάρρους ὅπως κηρύττωσιν
ἑαυτοὺς μαθητὰς ἐνὸς Ἰουδαίου, τὸν ὅποιον τὸ ἴδιον
ἔθνος σταυρώσαν κατέταξε μεταξὺ τῶν καινουργῶν.
Σήμερον ὅμως; Σήμερον ὅποτε (οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο νὰ
τὸ διαμφισθητῇ) ὁ ἐσταυρωμένος τοῦ Γολγοθᾶ ἔ-
χει ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, σήμερον, ὅποτε τὰ ἔθνη
τὰ διαπλασθέντα τῇ ἐπιδράσει τοῦ εὐαγγελίου,
εἶναι ἀναμφιβόλως τὰ πρωτεύοντα ἐν τῷ κόσμῳ, παρ'
ὅλα τὰ φρικτῶδη αὐτῶν δεινὰ, ὑπάρχει εἰσέτι ἀνά-
γκη θάρρους ἵνα τις ὁμολογήσῃ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώ-
πων, ὅτι ἔχει Κύριον αὐτοῦ τὸν Ἰησοῦν; Ἀλλοίμο-
νον! Ναί, πολλὰκις ὑπάρχει ἀνάγκη θάρρους. Ἡ ἀ-
δυναμία, ἡ ἐμποδιζουσα ἡμᾶς ὅπως ἀναδειχθῶμεν
χριστιανοί, ἐν τῇ πλήρει καὶ βαθεῖα τῆς λέξεως ση-
μασίᾳ, εἶνε πειρασμός, εἰς τὸν ὅποιον δυστυχῶς πλει-
στάκις ὑποπίπτομεν. Ἐκαστος ὡς ἐρωτήσῃ ἑαυτὸν,
ἐὰν ὡς ὁ Πολύευκτος τοῦ Κορνηλίου, καὶ ὡς ἡ λεγε-
ὼν τῶν μαρτύρων θὰ ἠδύνατο πρὸ τῆς ἀπειλῆς τοῦ
θανάτου νὰ εἴπῃ καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ **«Χριστιανὸς
εἰμι»** Ἀλλοίμονον! Ποσάκις δὲν ἐμποδιζόμεθα νὰ
ὁμολογήσωμεν ἐλευθέρως τὴν πίστιν ἡμῶν, εἴτε ἐκ
φόβου διὰ τὴν γνώμην τοῦ κόσμου, εἴτε διὰ τὴν πε-
ριφρόνησιν μερικῶν δῆθεν σοφῶν;

Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ νὰ ὁμολογῇ κανεὶς τὴν πίστιν
του καὶ νὰ λέγῃ ὅτι **«οὐκ ἀπισχυνομαι τὸ
εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ»**. Ἄς ἀκούσωμεν

αὐτὸν τὸν διδάσκαλον λέγοντα, «οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς».

Ἡ ἀπὸ στόματος ξηρὰ ὁμολογία τῆς πίστεως, ἐὰν αὕτη δὲν ἐπιβεβαιούται καὶ δι' ἔργων, ὅχι μόνον εἶνε ἀνεπαρκὴς καὶ ἀνωφελής, ἀλλὰ καὶ πάρα πολὺ θλάπτει τὸ ἔργον, τὸ ὅποιον φαίνεται τις ὅτι ἐξυπηρετεῖ καὶ τὸ ἔργον Ἐκείνου, τὸν ὅποιον καλεῖ Κύριον αὐτοῦ. Ὅταν κανεῖς ζητῇ νὰ μάθῃ τὰς αἰτίας, αἱ ὁποῖαι ἀπομακρύνουσι τόσοι πολλοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τοῦ Εὐαγγελίου, ἀναγνωρίζει ἀμέσως ὅτι μία τούτων τῶν αἰτιῶν, καὶ ἐνίοτε ἡ σπουδαιότερα, εἶνε τὸ φαινόμενον τῶν ψευδῶν καὶ νοθρῶν ἐκείνων Χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι ἀντὶ νὰ πηγαίνουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν Κυριακὴν, ζῶσι προδῆλως βίον κόσμου δούλου «εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς σαρκὸς, εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τὴν ἀλαζονείαν τοῦ βίου» καὶ ἐνῇ λέγουσιν «ἐν τῷ φωτὶ εἶναι», δεικνύουσι διὰ τῆς διαγωγῆς των, ὅτι εὐρίσκονται ἐν τῷ σκότει. Ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ ἀπαγγέλλωμεν ἢ ἀκούωμεν τὰς λέξεις ταύτας τοῦ συμβόλου «**Κύριον ἡμῶν**», χωρὶς νὰ κατερχώμεθα εἰς τὸ δάθος τῆς συνειδήσεώς μας ἐρωτώντες ἐξυτοῦς, ἅρα γε αὐτὸς εἶνε ὁ Κύριός μου, αὐτὸς ὁ ἐπὶ τοῦ Ρολογιᾶ σταυρωθείς; Ὁ ἀληθὴς Κύριός μου δὲν εἶνε τὸ μισητόν μου ἐγώ, τὸ ὅποιον καταστρέφει τὴν ἀγάπην ἐν τῇ πηγῇ αὐτῆς; Ὁ βίος μου συμφωνεῖ πρὸς τοὺς λόγους μου; Προκειμένου νὰ ἐκλέξω μεταξὺ Θεοῦ καὶ Μαμωνᾶ, ἐκλέγω πάντοτε τὸν Θεόν; Δὲν ἀδικῶ διὰ τῶν ἀσυνεπειῶν μου Ἐκείνον, τὸν ὅποιον ὀνομάζω διδάσκαλόν μου;

Ο ΙΕΡΟΣ ΨΑΛΤΗΡ ΕΝ ΤΗ ΠΡΑΞΕΙ

Δείκτιος εἶ, Κύριε (Ψαλμός 118ος)

Λύο περιστατικά φοικώδη ἀπὸ τῆς Βυζαντινῆς μας ἱστορίας φέρει εἰς τὸν νοῦν μας τὸ τῶν ψαλμῶν λόγιον: **Δείκτιος εἶ, Κύριε, καὶ εὐθεῖται αἰ κρίσεις σου**: τὴν παγγενὴ ἐκρίζωσιν τοῦ οἴκου τοῦ αὐτοκράτορος Μαυρικίου κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 7ου αἰῶνος (603) καὶ τὴν τοῦ μεγάλου δαυκὸς Λουκά Νοταρᾶ μετὰ τῶν υἱῶν του ἐξολόθρευσιν, κατὰ τὴν ἐπαύριον τῆς ἀλώσεως τῆς Κ)πόλεως (30 Μαΐου τοῦ 1453).

Ὁ ἄρπαξ τοῦ θρόνου καὶ ἐπιβάτης Φωκᾶς, ζητῶν νὰ στηριχθῇ ἀνενοχλήτως ἐπ' αὐτοῦ καὶ προλαμβάνων πᾶσαν ἄλλου τινὸς ἐν τῷ μέλλοντι ἀξίωσιν, διέταξε νὰ καρατομηθῇ ὁ Μαυρίκιος, ἀλλ' ἀφοῦ προηγουμένως σφαγῶσιν οἱ πέντε υἱοὶ του ὑπ' αὐτὰ τὰ πατρικὰ του ὅρματα. Ὁ δυστυχὴς ὑπερεξηκοντοῦτης πατὴρ μετ' ἄκρας γενναιοφυχίας ὑπέμεινε, κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρονολόγους, τὴν σκληρὰν θανάτωσιν τῶν τέκνων του, σφαζομένων ἐνώπιόν του, καὶ ἀνέκραζεν εἰς ἑκάστην πίπτουσαν κεφαλὴν τὸ **Δείκτιος**

εἶ, Κύριε, καὶ εὐθεῖται αἰ κρίσεις σου. Κατὰ τὸν Γ. Κεδρινόν, ἡ τροφὸς ἠθέλησε νὰ ὑποκλέψῃ μετὰ τὸν τρόπον τὸ τελευταῖον παιδίον, τὸ ὅποιον ἦτο βρέφος, ὑπ' αὐτῆς θηλαζόμενον, προσφέροντά εἰς τὸν δῆμιον ἀντ' αὐτοῦ τὸ τρυφερώτατον ἰδικόν της τέκνον· ἀλλ' ὁ Μαυρίκιος γενναιοφρόνως ἀπέκρουσε τὴν προσφορὰν τῆς καὶ εἶπε καὶ πέμπτην φορὰν, τὸ **Δείκτιος εἶ, Κύριε**, σφαγέντος τοῦ τελευταίου βλαστοῦ του, καὶ γάλακτος σὺν τῷ αἵματι ἀπὸ τοῦ νηπίου ρεύσαντος. Μετὰ δὲ τὴν σφαγὴν τῶν τέκνων τελευταίος ἐσφάγη καὶ ὁ πατὴρ, ὑπομείνας τὴν τύχην του καρτερικώτατα.

Ὁ δὲ μέγας δοῦξ Λουκάς Νοταρᾶς ἀπητήθη παρὰ τοῦ Σουλτάνου, κατεσκηνωμένου ἔξω τῆς Κ)πόλεως καὶ εὐθυμοῦντος ἐπὶ τῇ νίκῃ, κατὰ τὸν Δούκαν, νὰ τῷ φέρῃ τὸν υἱὸν του, ὡραίον ὥς ἄγγελον κατὰ τὴν μορφήν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Νοταρᾶς ἠρνήθη εἰπὼν, ὅτι, ἀπὸ τοιαύτην κατσίχυνην θὰ προστίμα μᾶλλον τὸν θάνατον, ὁ Κατακτητὴς ὀργισθεὶς ἀπέστειλε δῆμιον, πρὸς ἀποκεφάλισιν καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν δύο υἱῶν του. Καὶ πρῶτον μὲν ἀποκεφάλισεν ὁ δῆμιος τοὺς υἱοὺς ἐνώπιον τοῦ δυστυχιστάτου πατρὸς, ἀναβοῶντος ἐπωδύνως: **Δείκτιος εἶ Κύριε, καὶ εὐθεῖται αἰ κρίσεις σου**· εἰτα δὲ, μετὰ τοὺς υἱοὺς, καὶ τὸν πατέρα.

Ἐπτάκις τῆς ἡμέρας (ψαλ. 118)

Ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ ὥρολογίου τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς πόλεως Παδούης τῆς Ἰταλίας ἀναγινώσκονται: **Ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἤνεσά σε ἐπὶ τὰ κρίματά τῆς δικαιοσύνης σου**.

Ἐὰν μὴ Κύριος οἰκοδομήσῃ ψαλμ. 126

Τῷ 1787 ὁ Βενιαμὴν Φραγκλῖνος ὑπερογδοηκοντούτης πλέον, ἠγόρευε πρὸς τὴν γενικὴν συνέλευσιν τὴν συνελθοῦσαν νὰ καταστρώσῃ τὸν Συνταγματικὸν χάρτην δι' οὗ θὰ διεκυβερνῶντο τοῦντευθεν αἱ Ἡνωμέναι πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς· καὶ ἰδοὺ τι ἀκριβῶς εἶπε, σηροῖσας τὴν δημηγορίαν του ἐπὶ τοῦ ψαλμικοῦ ρητοῦ: **Ἐὰν μὴ Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον**

«Ἐν ἀρχῇ τοῦ κατὰ τῆς Βρετανίας ἀγῶνος, ὅτε συνησθάνομεθα τὸν κίνδυνον, ἐπεκαλούμεθα διὰ καθημερινῆς προσευχῆς ἐν τῇ παρουσίᾳ αἰθοῦσῃ τὴν θεῖαν ἀντίληψιν. Καὶ αἱ προσευχαὶ μας ἐκείναι εἰσηκούσθησαν. Πάντες ἡμεῖς οἱ λαβόντες μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα· ἀντελήφθημεν πολλάκις τὴν παρουσίαν ἐπαγρυπνούσης Προνοίας. Εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἀγαθὴν Πρόνοιαν χορευοῦμεν τὸ ὅτι σήμερον ἠδυνήσαμεν νὰ συνέλθωμεν ἐν εἰρήνῃ ἐνταῦθα, ὥπως συσχεφθῶμεν περὶ τῆς μελλούσης ἐθνικῆς μας εὐδαμονίας. Καὶ τώρα, Ἐλησμονήσαμεν ἄραγε τὸν Παντοδύναμον φίλον; ἢ φανταζόμεθα ὅτι δὲν ἔχομεν πλέον ἀνάγκην τῶν βοηθειῶν του; Ἐξῆσα ἐπὶ μακρόν· καὶ ὅσον περισσότερο ζῶ, τόσο περισσότερο ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ὑπὸ Θεοῦ διακυβερνῶνται τὰ ἀνθρώπινα. Καὶ, ἐὰν ἐν στρουθίον δὲν πίπτει κατὰ γῆς ἀνευ τῆς γνώσεως του εἶναι δυνατόν ποτὲ ἐν κράτος νὰ ἀνυψωθῇ ἀνευ τῆς θείας ἀντιλήψεως; Αἱ ἅγιοι Γραφαὶ μᾶς διαβεβαιοῦσιν, ὅτι, **Ἐὰν μὴ Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον εἰς μάτην ἐκοπίεσεν οἱ οἰκοδομοῦντες**. Τοῦτο ἀποδέχομαι μετ' ἀκλονήτου πίστεως, βαθέως ὦν πεπεισμένος, ὅτι ἂν ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ δὲν μᾶς συντρέξῃ, θὰ οἰκοδομήσωμεν τὸ πολιτικὸν μας οἶκο-

δόμημα με τόσην επιτυχίαν, με ὅσην καὶ οἱ τὴν Βαβέλ οἰκοδομήσαντες. Προτείνω λοιπόν, ὅπως ἀπ' ἐδῶ καὶ πέρα, ἀνὰ πᾶσαν πρωίαν πρὸ τῆς ἐναρξέως τῶν συσκέψεων καὶ συζητήσεων μας, εὐχαὶ καὶ δεήσεις ἀναφέρονται ὑπὸ τῆς συνελεύσεως, ἐπικαλούμεναι τὴν ἀρωγὴν καὶ ἐπευλογίαν τοῦ Οὐρανοῦ.

Ἡτοίμασε λύχρον τῷ Χριστῷ μου
(ψαλ. 131)

Αὗται ὑπῆρξαν αἱ τελευταῖαι ἐπιθανάτιοι λέξεις τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας (148) τοῦ τὴν ἐθνικὴν ποτε Ἀλεξανδρείαν διὰ τοῦ ἀποστολικοῦ του ζήλου, ὡς λυχρον καίόμενον πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Χριστοῦ, εὐπρεπίσαντος

Πῶς ἄσομεν (ψαλ. 136)

Αἰχμάλωτος ὢν ἐν Ἀγγλίᾳ μετὰ τὴν μάχην τοῦ Πουατιέ (1356) ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Ἰωάννης ὁ Β' προσεκλήθη νὰ παραστῇ εἰς θέαμα μεγαλοπρεπῶν ἀγώνων, ὅπου εἶχε συγκεντρωθῇ τὸ ἄνθος τῆς Ἀγγλικῆς ἀριστοκρατίας. Καὶ αὐτὸς κινῶν τὴν κεφαλὴν περιλύτως, ἀπήντησε: **Πῶς ἄσομεν τὴν ὁδὸν Κυρίου ἐπὶ γῆς ἄλλοτρίαις;!**

Ἡ βασιλεία σου (ψαλ. 144).

Ἐπὶ τοῦ ὑπερῷου ἀρχαίας ἐν Δαμασκῷ χριστιανικῆς Μητροπόλεως, εἰς τζαμίον ἀπὸ αἰῶνων μεταβεβλημένης, ἀναγινώσκεται μέχρι σήμερον τὸ 13ον ἐδάφιον τοῦ 144ου ψαλμοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ τὴν ἐπιγραφὴν χαράξαντες χριστιανοὶ προσέθηκαν καὶ τὴν λέξιν ΧΡΙΣΤΕ ὡς ἐξῆς: **Ἡ βασιλεία σου Χριστέ βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων, καὶ ἡ δεσποτεία σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ.**

Παραστατικωτάτη διακήρυξις τοῦ ἀκαταλύτου κράτους τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀλλάσσοντος μένδιὰ τῶν αἰώνων κυρίους θίγοντας τὴν ὕλικήν μορφήν του, ἀθίκτου ὁμῶς παραμένοντος ὡς πνευματικῆς βασιλείας ἡδρασμένης ἐπὶ τοῦ Ἀειζώου Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ

Κ. Ν. Κ.

Ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Γρηγόριος ὁ Παλαμάς»

Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

«Εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ Εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον... Σὺ ἐποίησας Ἀδὰμ καὶ ἔδωκας αὐτῷ βοηθὸν Εὐάν, στήριγμα τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Ἐκ τούτων ἐγεννήθη τὸ ἀνθρώπινον ὄπρμα».

(Τωβίτ η'. 5-6)

Υπάρχουν ἄνθρωποι φρονούντες ὅτι σκοπὸς τοῦ γάμου εἶνε ἡ ἀπόκτησις ἐνὸς ἡχηροῦ ὀνόματος, ἄλλοι, ὅτι εἶνε ἡ ἀπειριπόλησις τοῦ σαρκεύου των εἰς πολυφερνὸν νόμην, καὶ ἄλλοι, ὅτι εἶνε ἡ νοσήλευσις καὶ γηρωκόμησις τῆς ἀπὸ πολλοῦ χρεωκοτησάσης ὑγείας των ἀπὸ ὑπερβίου τρυφεράν καὶ νεχνικήν. Τῆς αὐτῆς ὁμῶς ιδέας δὲν ἦσαν καὶ οἱ δύο ἁγιογραφικὲς νεόνυμφοι, τῶν ὁποίων τὴν κοινὴν πρ-σευχὴν κατὰ τὴν γα-

μήλιόν των νύκτα κάμνω ὁρμητήριον τοῦ σημερινοῦ διδάγματός μου. Ὁ Τωβίας καὶ ἡ Σάρρα ὁμολογοῦν τὸν Θεὸν τῶν πατέρων των, διότι εὐδοκήσας νὰ πλάσῃ τὸν Ἀδὰμ, δὲν τὸν ἀφήκεν ἔρημον εἰς τὴν παραδεισιον ἐκείνην εὐτυχίαν (καὶ ποῖα εὐτυχία εἶνε πλήρης, ὅταν τις τὴν ἀπολαμβάνῃ μόνος;) ἀλλ' ἐπλάσεν ἐκ τῆς πλευρᾶς του τὴν Εὐάν, διὰ νὰ τῷ εἶνε μὲν ἀπ' ἐνὸς βοηθὸς καὶ στήριγμα, συνεχίσῃ δ' ἀπ' ἐτέρου τὸ εἶδος δι' αὐτῆς. Καὶ ἐννοοῦμεν λοιπὸν ὅτι, κατὰ τὴν ἀντίληψίν των, ἀλληλοδοθήθεια τῶν συζύγων καὶ πολυπλασιασμὸς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἶνε ὁ σκοπὸς τοῦ γάμου.

Καὶ ἔχουν πληρέστατα δίκαιον. Τὰ δύο φύλλα, ὅσον καὶ ἂν ἐπιζητῇ ὁ αἰὼν μας νὰ τὰ συνταυτίσῃ, δὲν εἶνε πράγματα ὅμοια, ἀλλ' ἔχουν τὰς οὐσιώδεις ἐξωτερικὰς καὶ ἐσωτερικὰς διαφορὰς των, ἕνεκα τῶν ὁποίων διαφοροτρόπως τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἀναπαριστᾷ ἑκάτερον. Εἶνε ὁ ἀνὴρ νευρωδέστερος κατὰ τὴν ἀνατομίαν καὶ ἡ γυνὴ τρυφερωτέρα. Ἐπλάσθη ὁ ἀνὴρ διὰ τὰ ἔξω, διὰ τὸν ἀγρόν, διὰ τὴν θάλασσαν, διὰ τὴν βιοπάλην· ἐπλάσθη ἡ γυνὴ διὰ τὴν οἰκουρίαν διὰ τὴν στέγην, διὰ τὴν σκιάν. Ποθεὶ ὁ ἀνὴρ νὰ ἐπιχειρῇ καὶ νὰ κατακτᾷ· ποθεὶ ἡ γυνὴ νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ προσκολλᾶται. Κυριαρχεῖ εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ ἀνδρὸς ὁ ψυχρὸς ὑπολογισμὸς, κυριαρχεῖ εἰς τὰς κινήσεις τῆς γυναικὸς ἡ θερμὴ καρδία. Συνθετικῶς βαίνει ὁ νοῦς τοῦ ἀνδρὸς γενικοποιῶν τὰ πάντα καὶ χάνων τὰ φύλλα εἰς τὴν θᾶν τοῦ δάσους· ἀναλυτικῶς βαίνει ὁ νοῦς τῆς γυναικὸς, λεπτολογῶν αἰωνίως ἐπὶ τῶν καθέκαστα. Ἡ αὐστηρὰ δικαιοσύνη εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν ἀνδρική ἀρετὴ· ἀλλὰ τὸ γλυκὺ ἔλεος εἶνε ἡ ἀρετὴ ἡ κατ' ἐξοχὴν γυναικεία.

Ἰδοὺ τὰ δύο γένη κατὰ νὰς ἐπικρατούσας εἰς ἑκάτερον ἐξ αὐτῶν ἐλλείψεις καὶ ἱκανότητας. Ποῦ τοῦ ἐνὸς τὸ περίσσευμα θὰ ἀνὰπληρώσῃ τοῦ ἄλλου τὸ ὑστέρημα; Ποῦ τὸ κομδίον τοῦ ἐνὸς θὰ εὕρῃ τὴν ἀνάλογόν του κομδιοδόχην πρὸς τῷ ἄλλῳ; Ποῦ ἀνὴρ καὶ γυνὴ θὰ δώσουν τὰς χεῖρας καὶ τὰ δύο διεσπασμένα ἡμίτομα θὰ ἀπαρτίσουν συγκολληθέντα τὸ πλῆρες καὶ τέλειον; Ποῦ δυνάμεις καὶ εὐμορφία, ἐνεργεῖα καὶ χάρις, πόλεμος καὶ εἰρήνη, ἐπιθετικότης καὶ καρτερία, πρωτοβουλία καὶ προσκόλλησις· εὐτονοὶ ἴνες καὶ ἀπαλαὶ σάρκες, ἀνδρική κατάρκτησις καὶ γυναικεία προνοητικότης θὰ συνέλθουν ὁμοῦ καὶ ἡ ζωὴ θὰ γίνῃ ποικιλωτέρα, διότι θὰ τὴν ἐκδιζώμεν ἐσθηριγμένοι ἐπὶ τοῦ βραχίονος ὁ εἰς τοῦ ἄλλου;

Καὶ ποῦ ἄλλοῦ πρὸς εἰς τὸν γάμον;

Ἄλλ' ὁ γάμος δὲν ἔχει μόνον σκοπὸν τὴν ἀλληλοσυμπλήρωσιν τῶν ὑστερήσεων καὶ ἀλληλοδοθήθειαν. Σκοπὸν ὁμοίως ἔχει καὶ ἐκπαιδεύειν τοὺς βέλδους «**Ἡ ἐξιδὼν ἐπ' ἀρότῳ γυναικίῳ διδάσκει σοὶ γὰρ τὴν ἐξουσίαν τοῦ θυγατέρος**» ἦσαν τὰ τελεουργικά, ὅπως εἰπεῖν λόγια μετὰ τὰς ἀρχαίας «**Ἀφ' ἧς ὁ πενθερὸς ἐνεχείρουν ἐκείνῃ τὴν κόρην**».

του εις τὸν γαμβρὸν. Καὶ τὰ εἰδωλολατρικά ταῦτα λόγια κατὰ βάθος ἐξεταζόμενα, δὲν ἦσαν ἄλλο τι, πλὴν μίαν μακρυνὴ ἀπήχησις τοῦ ἀγιογραφικοῦ «**αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε**» μὲ τὸ ὅποτον ἠυλόγησε τὸ πρῶτον ζεύγος ὁ πρῶτος τοῦ κόσμου νυμφαγωγὸς ὁ Θεὸς. Ὁ Θεὸς ὅποτος εἰς εἶνε ἀλλ' ὄχι ἄγονος· ὁ Θεὸς ὁ ὅποτος κατὰ μέστος ἐσωτερικῆς ζωῆς, ἐκδιπλώνεται εἰς Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἁγ. Πνεῦμα· ὁ Θεὸς κατὰ εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ ὁποῦ ἐπλάσθη καὶ ὁ οἶκος τριουπόστατος. Δὲν εἶναι ὁ στείρος ἀνὴρ καὶ ἡ στείρα γυνή, ἀλλ' ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον οἱ ποιοῦντες τὸν φυσιολογικῶς ἔχοντα γάμον. Ὁ γάμος τυγχάνει, ἔγραφέ που ὁ Οὐγκώ, «**ἡ Θεὸς χοάνη, ἐντὸς τῆς ὁποίας γίνεται ἡ συγχώνευσις τοῦ ἀνδρὸς μετὰ τῆς γυναικὸς**» ἐξ αὐτῆς ἐξέρχεται ἡ τριὰς ἡ ἀνθρωπίνη, τὸ ἐν ὧν, τὸ τριπλοῦν ὧν, τὸ τελικὸν ὧν.

Εἰς τοὺς χρόνους τῆς προγονικῆς μας δόξης λαμπροδρομιῶν ἀγῶνες ἐτελοῦντο. Νέοι δηλ. ἄλκιμοι καὶ εὐστατεῖς, δῶκα ἀνημμένην εἰς τὴν χεῖρα κατέχοντες, ἔτρεχον σπεύδοντες νὰ φέρουν τὴν δῶκα ὅσον ἡδύναντο μακρύτερα· ἀλλὰ καταπίπτοντες εἰς τὸν δρόμον, ἄφρινον τὴν θέσιν των νὰ τὴν συνεχίσῃ ἄλλος καὶ τοῦτον πάλιν ἄλλος. Καὶ οὕτως οἱ μὲν δρομεῖς καὶ τοῦτον πάλιν ἄλλος. Καὶ οὕτως οἱ μὲν δρομεῖς ἀλλεπαλλήλως ἐκουράζοντο καὶ ἐπιπτον, ἀλλ' ἡ δῶκα ἀσβεστος ἐσυνέχιζε τὸν δρόμον τῆς ἀπὸ χεῖρα εἰς χεῖρα μεταδιδομένη. Σύμβολον τοῦτο ἐκφραστικὸν τῆς ζωῆς, μεταλαμπιδευμένης ἀενάως ἀπὸ τῶν προγόνων εἰς τοὺς ἀπογόνους καὶ διακωνιζομένης διὰ τοῦ γάμου, ἐνθ' ὅθεν οἱ φορεῖς τῆς ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον θνήσκουσι...

«**Δὸς μοι τέκνα εἰδὲ μὴ τελευτήσω ἐγώ**» ἦτο τῆς Ραχὴλ τὸ παράπονον. (Γεν. λ. 1). Καὶ μήπως τῷ ὄντι· ἡ ἑλλειψὶς τέκνων δὲν εἶνε θάνατος εἰς ἕνα οἶκον; Κλαύσατε τοὺς ἀπιδας συζύγους, θρηνήσατε τὰς στείρας καὶ ἀγῶνας ἐνώσεις, ταλανίσσατε τὰς ἐστίας ἐκείνας, ἀπὸ τὴν στέγην τῶν ὁποίων δὲν ἐξηρτήθη τὸ θρεπτικὸν λίκνον καὶ δὲν ἀντήχησε τὸ μητρικὸν κανοῦρισμα. Θησαυρίζουν οἱ γονεῖς, ἀλλὰ διὰ ποῖον; Αἰρεῖον θὰ γηράσουν καὶ οἱ δύο των, κορμοὶ ἐμπερησμένοι ἀπὸ τοὺς κεραυνούς τοῦ χρόνου, ποδαλγὸς ὁ εἰς, ἡμίτυφος ὁ ἄλλος· καὶ εἰς καγχασμός, εἰς γέλως, μία προσφιλὴς θωπεὶα δὲν θὰ ἔρχεται νὰ διακόψῃ τὴν γεροντικὴν μονοτονίαν των. Ξένοι θὰ τοὺς κλείσουν τοὺς ὀφθαλμούς, ξένοι θὰ τοὺς κληρονομήσουν καὶ τὸ ὄνομά των θὰ σβεσθῇ ἀπὸ τὴν μνήμην τῶν ἐρχομένων, διότι δὲν ἠδύχησαν νὰ ἀποκτήσουν νεόφυτα.

Πόσον ὠραία ἡ σκηνή, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ προφήτης Ζαχαρίας ἀναπλάττει τὴν νέαν Ἱερουσαλήμ! Καθίστανται πρεσβύτεροι καὶ πρεσβύτεραι ἐν ταῖς πλατείαις Ἱερουσαλήμ ἕκαστος τὴν ράβδον αὐτοῦ ἔχων ἐν τῇ χερὶ αὐτοῦ ἀπὸ πλῆθους ἡμερῶν· καὶ αἱ πλατεῖαι τῆς πόλεως πλησθήσονται πικιδάριων καὶ κορασίων παιζόντων (ἡ, 4—5). Ἰδοὺ ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ, τὸ δραμα τοῦ προφήτου. Γράται καὶ γέροντες λευκόμαλλοι, στηρίζοντες ἐπὶ τῶν ράβδων τὰ σεβάσματα γηρατειά των καὶ κλίνοντες πρὸς τὴν δύσιν, ἀλλ' εὐχαριστημένοι, διότι ἐμπρός

των πηδᾷ ἡ νεότης, λαμπρότερων προμηνύουσα τὴν αὐριανὴν ἡμέραν.

K. N. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

ΠΑΡΘΕΝΙΑ ΚΑΙ ΑΓΑΜΙΑ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

Ἡ παρθενία ὡς ἰδέα ἐν τῷ χριστιανισμῷ οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει πρὸς συστήματα καὶ ὁργανισμούς ὑφισταμένους ἐπὶ τῇ βάσει νόμων καὶ κανόνων. Ἡ ἰδέα τῆς παρθενίας ὑπάρχει ἐν τῷ χριστιανισμῷ ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν αὐτοῦ, ὡς ὑψίστη ἐκδήλωσις τάσεως εἰς ἐξομώσιν πρὸς τὸ θεῖον, πολὺ πρὶν ἢ διαμορφωθῇ ὁ ἀσκητισμὸς ἐν αὐτῷ. Ἀκολούθως ἐδρών ἐν αὐτῇ συγκεκριμένην βάσιν τῆς διακρίσεως αὐτοῦ ἀπὸ τὰ ἄλλα στάδια τοῦ βίου, καθώρισεν αὐτὴν ὡς ἰδιαίτερον καὶ ἀπαραίτητον αὐτοῦ χαρακτηρὰ, ἐνομοθέτησε καὶ περιώρισεν αὐτὴν. Τοιοῦτοτρόπως ὁμοῦ ἐκόπησαν τὰ πτερὰ τῆς ἰδεώδους χριστιανικῆς παρθενίας καὶ ἀντὶ αὐτῆς νὰ εἶνε τὸ σπίνιον κατάντημα πληθούς ἀρετῶν καὶ ἐνθέου μυστικισμοῦ, περιωρίσθη κατ' οὐσίαν εἰς μόνην τὴν τυπικὴν ἀγαμίαν. Εἶνε πολὺ φυσικὸν ἡ ἀγαμία νὰ μὴ ἔχῃ καμμίαν σχέσιν πρὸς τὴν πραγματικὴν χριστιανικὴν παρθενίαν.

Ἡ χριστιανικὴ παρθενία προϋποθέτει πλήρη ἐλευθερίαν καὶ τότε μόνον εἶνε ἰδεώδης ἀρετὴ. Ἐκκλῆσιαι τινες ὑποθέτουσιν ὅτι ἡ ἀγαμία τοῦ κλήρου εἶνε χριστιανικὴ ἀρετὴ. Ἡ ἀγαμία τοῦ κλήρου εἶνε νομοθέτημα κοσμικόν, σχετιζόμενον μὲ ταπεινούς ὑπολογισμούς, ἐνθ' ἡ παρθενία εἶνε πτῆσις πρὸς τὸ ἄπειρον ἀνευ περιορισμῶν. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ γνήσιοι οὗτοι διερμηνεῖς τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος καὶ φορεῖς τῆς ἐνθέου σοφίας καὶ ἀνεπιτηδεύτου εὐσεβείας, διεκήρυξαν τὴν ἀγριότητα τοῦ γάμου, ἐνθ' ἀσχετῶς πρὸς αὐτὸν συγχρόνως ἐξύμνουν τὴν παρθενίαν. Οὐδὲ ἀπέβλεψεν ποτὲ ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν διὰ διαφόρων λαϊκῶν καὶ πολιτικῶν μέσων ἐπιβληθεῖσαν ἀγαμίαν τοῦ κλήρου ὡς εἰς παρθενίαν. Ἡ παρθενία διὰ νόμου εἶνε κατεσπιλωμένη ἀρετὴ, εἶνε καταναγκαστικὴ κακία ὑπὸ μορφῶν ἀρετῆς. Εἶνε γνωστοί οἱ ἀγῶνες αὐτῆς ὅπως σώσῃ τὸν κλῆρον ἀπὸ τοῦ τέλματος, εἰς τὸ ὅποιον ἤξιον νὰ ρίψουν αὐτὸν λαὸς καὶ πολιτεία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐκεῖνος μὲν ἀπὸ ἀγνῆς διαθέσεως, αὕτη δὲ ἀπὸ ὑπολογισμῶν πρακτικῶν. Ἡ Παπικὴ Ἐκκλησία πρακτικῶς ἔχουσα λόγους, ἐπωφελήθη τὴν τάσιν ταύτην καὶ κατεδίκασεν ὁλόκληρον τὸν κλῆρόν τῆς νὰ εἶνε ἠθικὸν σύντρομα, ἐνθ' ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἀποβλέπουσα εἰς τὴν μεγάλην ἀπαξίαν τῆς καταναγκαστικῆς καὶ συνεπῶς ἐνόχου ἀγαμίας τῆς ἡκίττα ἠθικῆς ταύτης ἀξιώσεως τὴν ὁποίαν ἐπέβαλεν εἰς τὸν κλῆρον τὸ πνεῦμα τοῦ ἀσκητισμοῦ, διημφισβήτησε σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμὴν τὸ ἔδαφος.

Είναι πασίγνωστοι οί κανόνες οί καθαιρούντες και ἀφορίζοντες τοὺς κληρικούς. τοὺς διὰ λόγους θηθεν εὐσεβείας, πράγματι δὲ ἐξαναγκασμένους ὑπὸ τοῦ λαϊκοῦ ρεύματος νὰ ἀπομακρύνωσι τὰς συζύγους αὐτῶν, οί κανόνες οἱ ἀποκλείοντες ἀπὸ τῆς κοινωνίας τοὺς ἀγάμους κληρικούς κ.τ.λ.

Πρὸς διάσωσιν τῶν δύο πρώτων βαθμῶν τῆς ἱερωσύνης, ἡναγκάσθη ἡ Ἐκκλησία νὰ **θυσιάσῃ τὴν ἱεραρχίαν** ὡς ὀλιγάριθμον κατὰ προτίμησιν τοῦ μὴ χειρόνος καὶ σχεδὸν τὸ κατώρθωσε. Ἐὰν δὲ ἐμβαθύνῃ τις εἰς τὸ πνεῦμα τῆς σχετικῆς περὶ ἀγαμίας ἀποφάσεως τῆς Ἐκκλησίας πείθεται ὅτι κυρίως δὲν ἀπαγορεύεται ὁ γάμος εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς ἀλλ' ἐπικυροῦται τὸ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπικρατήσαν ἔθιμον τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν ἐκ τῶν τάξεων τῶν μοναχῶν. Κατὰ τοῦτο, ἡ ἀκολούθως ἐπικρατήσασα ὑπὸ μορφήν ἀπαγορεύσεως τοῦ γάμου εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς διάταξις, εἶνε προσωρινὸν μέτρον, διὰ λόγους κληρικούς ληφθὲν, τὸ ὅποιον δύναται νὰ μεταβάλῃ, εἴτε ἡ ἐκάστοτε διοικούσα κατὰ τόπους Ἐκκλησία διὰ νεωτέρας ἀποφάσεώς της, εἴτε ὅπερ καὶ πρακτικώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον, διὰ καταρτισμὸς νεωτέρου ἔθιμου ἀνευ συγκεκριμένης προκαταβολικῆς ἀποφάσεως, ὅπως πολλοὶ ἄλλοι παρόμοιοι διατάξεις τῆς διοικήσεως Ἐκκλησίας μετεβλήθησαν. Πρὸς τοῦτο δέον **καλῶς νὰ κατανοηθῇ καὶ νὰ γίνῃ ἀποδεκτόν, ὅτι οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει ἡ χριστιανικὴ παρθενία, τὸ ἀνεπιτήδευτον κορὺ φῶμα τῶν ἀπικρατήτως προϋποτιθεμένων πολλῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν, πρὸς τὴν ἐπαγγελματικὴν οὕτως εἰπεῖν ἀγαμίαν τοῦ κλήρου.** Ἐκεῖνη μὲν εἶνε ὑψίστη χριστιανικὴ ἀρετὴ, αὕτη δὲ (ἡ ἐπαγγελματικὴ ἀγαμία δηλ.) δὲν ἀποκλείεται νὰ εἶνε **χιμερῶς ἐστὶν ἀρετὴ χριστιανικὴ καὶ κοινωνικὴ κακία.**

Ἔτερον εἶνε τὸ ζήτημα τοῦ γάμου τοῦ κλήρου μετὰ τὴν χειροτονίαν. Τοῦτο ἐλύθη ἤδη ἐν Σερβίᾳ. Πολλοὶ συνεζήτησαν καὶ ἔγραψαν περὶ τούτου, δύναται δὲ τις νὰ εἴπῃ, ὅτι καὶ συνεσκότισαν τὸ ζήτημα διὰ τῆς προσαγωγῆς κανονικῶν καὶ θεωρητικῶν λόγων, δι' οὓς ἀπηγορεύθη ὁ γάμος μετὰ τὴν χειροτονίαν ἢ καὶ τανάπαλιν. Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν μοι φαίνεται ὅτι ἐτέθη ἡ βάσις ἀπὸ τῆς ὁποίας φυσικῶς νὰ ἐξαχθῇ τὸ συμπέρασμα. Οὔτε τοὺς διὰ τοῦ γάμου ἐπινουοῦντας καταπτώσιν καὶ ἐξευτελισμὸν τῆς ἱερωσύνης ἡδυνήθησαν νὰ ἀντιληφθῶ, οὔτε τοὺς φροντίζοντας ἐκ τοῦ γεγονότος, καθ' ὃ ἐπετρέπετό ποτε ὁ γάμος εἰς τοὺς διακόνους μετὰ τὴν χειροτονίαν νὰ ἐξαγάγῃσι συμπεράσματα γενικά, ἐδικαίωσα. Ἀφορμώμενος (ξεκινῶν) ἀπὸ τῆς ιδέας τῆς ἀγνότητος τῶν δύο μυστηρίων, ἀπορῶ πῶς ὁ γάμος ὑποδιβάλλει καὶ ἐξευτελίζει τὴν προγενεστέραν χειροτονίαν καὶ πῶς δὲν θεωρεῖται κηλιδωσίς τοῦ μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ γάμου εἰς τὸν ἐπίθυμοῦντα αὐτὸν καὶ οὕτως καταδικαζόμενον ἢ εἰς ἐξάψεις ἐπιπλαβεῖς ἢ εἰς πράξεις ἀνθρώκους. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὅστις εἶχε περὶ τῶν πραγμάτων τούτων τὰς σαφεστέρας σχέψεις δὲν εἶπε μόνον «**τὸ κρεῖσσον γαμεῖν ἢ πυροδοθεῖν**» ἀδιακρέτως, ἀλλὰ καὶ ἐν πλήρει ἐπιγνώσει τῆς ιδιότητος αὐτοῦ ὡς Ἀποστόλου ἐν αὐτῇ τῇ ἀποστολικῇ του δράσει, **εἶχε τὴν ἰδέαν ὅτι ἡδύνατο εἰν ἡμεῖς νὰ νομιμωθῇ** ὅπως οἱ λοιποὶ τῶν Ἀποστόλων.

Τοιαύτην ἔχοντας διαυγὴ καὶ ἀναντίρρητον πηγὴν πληροφοριῶν, ματαιοπονοῦμεν ἀναζητοῦντες νὰ

ἀνιχνεύσωμεν τὴν ἀληθῆ περὶ τῶν πραγμάτων τούτων ἀντίληψιν εἰς τὴν διὰ διαφόρων ἡθῶν καὶ ἐθίμων καὶ ἰδεῶν καὶ ἀντιλήψεων τεθολωμένην ἱστορίαν.

Ἀγαμία ἐπιβλητῆς ζυγὸν ὁ Χριστὸς οὐ μόνον δὲν ἐπιβάλλει, ἀλλὰ καὶ ἀποκλείει καὶ ὅπου αὕτη ἐπιβάλλεται, εἰς τὸν κλῆρον δηλαδὴ, δὲν ἔχει οὐδεμίαν συγγένειαν πρὸς τὴν ὑψίστην ἀρετὴν τῆς παρθενίας, τὸναντίον μάλιστα ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς χριστιανικὰς ἀρετάς, εἶνε μίαν τῶν δυστυχῶς ἐπιβληθεισῶν κακιῶν, ἀξιοθεῖσται τῆς τιμῆς ἵνα ἀνέλθῃ μέχρι τῶν ὑπᾶτων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ θρόνων, νὰ περιβληθῇ τὴν τήδεον τῆς ἀγνότητος, μηδὲ μὴ οὕσα τοιαύτη, ἵνα ἐπισκιάσῃ τὴν πραγματικὴν χριστιανικὴν παρθενίαν καὶ νὰ τιμωθῇ πλέον αὐτῆς.

† Ὁ Λεῦκης Κωνσταντίνος
Βοηθὸς ἐπίσκοπος τῆς Μητροπόλεως Χαλκιδέας

ΕΙΝΑΙ ΚΑΙΡΟΣ ΠΛΕΟΝ

Εὐχαρίστως καταχωρίζομεν κατωτέρω ἐπιστολὴν ἣν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ κ. Ἐμμ. Παπαγιαννάκη δικηγόρου ἐν Χανίοις, καὶ ἐν ἣ ὁ ἐπιχειρημάτων ἀκαταμαχῆτων ὑποστηρίζει ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἀπλοποίηση καὶ συντόμευσις τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας τοῦ Ὁρθρου καὶ τῆς Θείας Λειτουργίας. Χαίρομεν διότι ἤρχισεν ἐκδηλουμένη πλέον ζωηρῶς παρὰ τῶν πιστῶν ἡ γνώμη ὅτι ἀνάγκη τὸ ταχύτερον δι' ἐκκλησιαστικῶν μεταρρυθμίσεων νὰ διορθωθῇ καὶ συγχρονισθῇ πολλὰ ἐκκλησι. ζητήματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων δὲν ὑστερεῖ καὶ τὸ τῆς συντομεύσεως τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν. Εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἐποχὴν δὲν ἐγένετο τόσον αἰσθητὸς ὁ φόρτος τῶν ἀναγινωσκομένων καὶ ψαλλομένων κατὰ τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας εἰς τὰς ἐκκλησίας μας, ὅσον κατὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν. Μὴ ἀνεχομένη πλέον μία μεγάλη (διὰ τὰ μὴ εἰπωμεν ἢ μεγαλυτέρα) μερὶς τῶν πιστῶν τὸ ἐξαντλητικὸν μήκος τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ ἰδίᾳ ὡς εἶπομεν τῶν τοῦ Ὁρθρου καὶ τῆς Θείας Λειτουργίας, καθὼς καὶ τὴν στέρησιν τῶν κακῶς φυγαδευθέντων ἐκ τῶν ναῶν καθισμάτων, ἔπαυσε νὰ ἐκκλησιάζηται.

Ἡ συντόμευσις τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ἡ ἐπάνοδος ἐν τοῖς ναοῖς τῶν καθισμάτων καὶ τὸ ἀπαραίτητον κήρυγμα, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο δυνάμενον νὰ προσελκύῃ τὸν ἄνθρωπον τοῦ 20οῦ αἰῶνος εἰς τὸν ναὸν ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ νὰ εἶχαν γίνεαι.

Φέρουσι τρομερὰν εὐθύνην ἐκεῖνοι εἰς χεῖρας τῶν ὁποίων ἐν πολλοῖς καίται ἡ ἐξουσία τῆς διορθώσεως τῶν κακῶς ἐχόντων, ὁ συγχρονισμὸς τῶν τῆς λατρείας καὶ δὲν πράττουσι τοῦτο. Εὐθύνην ἐπίσης φέρουσι οὐ σρικρὰν καὶ ἐκεῖνοι τῶν λαϊκῶν (πιστῶν), οἵτινες βλέποντες πολὺ καλὰ τοῦτο καὶ ἐκεῖνο τὸ διορθωτέον, τὸ ἀσυγχρόνιστον, ἀντὶ νὰ ζητήσωσι καθ' ὃ δικαίωμα ἔχουσι τὴν διορθώσιν τούτων, προτιμῶσι τὴν σιωπὴν καὶ νὰ παύσωσιν ἐνδιαφερόμενοι ὑπὲρ τῆς θρησκείας των. Τὴν σιωπὴν των αὐτὴν παρεξηγοῦντες τινες μύωπες, ποῦ νομίζουν πῶς τὰ ξεύρου δλα καὶ θέλουσι νὰ δημοκοποῦν ἐμφανιζόμενοι ὡς κέρβεροι δῆθεν τῆς θρησκείας, ἐξανίστανται δοῦν-

τες ὡς ἄλλοι δάτρυχοι τέλματος κατ' ἐκείνων, οἵτινες ἀπὸ ἀληθῆ ἀγάπην πρὸς τὴν θρησκείαν, ζητοῦσι τὸν συγχρονισμόν τῶν τῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὸ σημεῖον ἦσαν καὶ πρὸ 1200 ἐτῶν.

Δραττόμενοι τῆς εὐκαιρίας δηλοῦμεν ὅτι θέλομεν διαθέτει εὐχαρίστως τὰς στήλας τῆς «ΝΕΑΣ ΖΩΗΣ» πρὸς πάντα, ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκθέσῃ τὴν γνώμην του, τὰς παρατηρήσεις του, περὶ τῶν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ἐκείνων ζητημάτων τὰ ὁποῖα κρίνονται μεταρρυθμιστέα, ἵνα ἡ Ἐκκλησία (τὸ σύνολον τῶν πιστῶν) ἐγκαταλείψουσα τὴν ξηρὰν καὶ ἄγωνον τυπικολατρείαν, **τραπέῃ πρὸς ἐφ' ἑρμογήν τῆς οὐσίας**, ἡ ὁποία σαφῶς διαγράφεται ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ.

Χανιά Αὐγούστος 1927

Νομίζω ὅτι μία ἐκ τῶν στοιχειωδῶν ὑποχρεώσεων τοῦ Ὁρθοδόξου χριστιανοῦ ἀλλὰ καὶ παντὸς χριστιανοῦ αἰσθανομένου ὑψιστὴν ἠθικὴν ὑποχρέωσιν του πρὸς τὸν Δοτῆρα παντὸς ἀγαθοῦ εἶνε καὶ ἡ λατρεία αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν.

Ἡ ἐκδήλωσις καὶ ἐξωτερικεύσις ἐν ἄλλαις λέξεσι τοῦ βαθυτάτου αἰσθήματος εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Ὑψιστον διὰ τὰς ἀπειρους καὶ ἀνεκτιμήτους Αὐτοῦ χάριτας πρὸς τὸν ἄνθρωπον πρέπει νὰ γίνεται καὶ ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ καὶ ἐπομένως ὅτι ὁ εὐσεβὴς καὶ φιλόχριστος χριστιανὸς ὀφείλει νὰ ἐκκλησιάζεται συχνὰ καὶ ἀναπέμπῃ τὰς δεήσεις καὶ εὐχὰς του πρὸς τὸν Ὑψιστον ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ὁμοίων του. Εἶναι τοῦτο ἐν καθήκον τελούμενον ἐπὶ τὸ πανηγυρικώτερον τὸ ὁποῖον ἐξυψώνει τὸ πνεῦμα καὶ ἐπιδιώκει τὸν ἐξαγνισμόν τῆς ψυχῆς τοῦ χριστιανοῦ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν κατ' οἶκον γενομένην προσευχήν.

Ἀλλὰ τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ ἐκκλησιάζεσθαι καὶ τοῦ μεταβαίνειν καθ' ἱερὰν ὑποχρέωσιν ἐν τοῖς ἱεροῖς Ναοῖς κατὰ τὴν ὥραν τῆς τελουμένης ἱερᾶς μυσταγωγίας ἔχασε τὴν ἀξίαν του καὶ λόγῳ τοῦ ὅτι τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα ἡμβλήθη καὶ ἐχαλαρώθη οὐσιωδῶς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ διὲ μεταπολεμικῶς ἔνεκα τῶν διενεργουμένων ποικίλων προπαγανδῶν κατ' αὐτοῦ τοῦ δόγματος τῆς ὁρθοδοξίας καὶ διότι ἡ ἐξαντλητικὴ παράτασις τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ὁρθοῦ καὶ τῆς θείας λειτουργίας πολλάκις ἐξαντλεῖ καὶ τὸν ὑπομονητικώτερον ἐκκλησιαζόμενον χριστιανόν, προτιμῶντα νὰ ἐκτελῇ τὴν προσευχήν του κατ' οἶκον παρὰ νὰ παρατείνῃ τὴν ὀχληρὰν καὶ ἀνθυγιεινὴν ὁρθοστασίαν του ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀκούων τὰς χασμώδεις καὶ ἀηδεῖς ψαλμωδίας ψαλτῶν μὴ ἐχόντων οὔτε τὴν ἐλαχίστην γνῶσιν φωνητικῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

Τοιοιτοτρόπως μὲ τὴν ἄχαρι καὶ ἀνούσιον ψαλμωδίαν τῶν διαφόρων ὕμνων καὶ τροπαρίων παρατεινομένην πέραν τοῦ πρέποντος καὶ τῆς ὑπομονῆς τοῦ ἀκροατοῦ, καθίσταται ἀνιαρὰ καὶ δυσάρεστος ἡ ἐν τῷ

Ναῷ παραμονὴ καὶ τοῦ μᾶλλον φυλακολούθου χριστιανοῦ. Ἄς λείψουν ἐπομένως αἱ πομπώδεις, αἱ ρινόφωνοι καὶ ὀξεῖαι φωναὶ τῶν ἀκαταρτίστων ψαλτῶν.

Ἄς περικοποῦν πολλὰ ἐκ τῶν ψαλλομένων καὶ ἀναγινωσκομένων καὶ πλεῖστα τὰ ὁποῖα οἱ ἱερεῖς καὶ ψάλλται ἐπαναλαμβάνουν πολλάκις κατὰ κόρον.

Ἡ συντομία, ἡ ἀπλότης τὸ εὐληπτον καὶ ταχὺ μετὰ τοῦ σεμοῦ, σοβαροῦς καὶ ἀξιοπρεποῦς δέον νὰ εἶνε τὰ ἐνδεδειγμένα γνωρίσματα τῆς ἱεροτελεστίας τῆς σημερινῆς ἐποχῆς.

Ἀνάγκη νὰ γίνῃ ἡ ἀπαραίτητος συνείδησις τῶν ἱερῶν τροπαρίων καὶ διαφόρων ὕμνων τῆς ἀκολουθίας ἐν γένει, διὰ νὰ μὴ παρατείνεται ἡ λειτουργία πέραν τῆς μιᾶς ὥρας καὶ τὴν κρίσιν μου, ἵνα ἔχῃ τὰς ἀπαραιτήτους ὠφελείας ψυχικῶς καὶ πνευματικῶς. Τί εἶνε συμφερότερον νὰ κρατήσῃ τις ἐν τῇ ἐκτελέσει μιᾶς λειτουργίας ἐπὶ μίαν τὸ πολὺ ὥραν τὸν ἐκκλησιαζόμενον χριστιανὸν ἐν κατανύξει καρδίας καὶ ψυχῆς ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀσφαλῶς θὰ συγκεντρώσῃ πάσας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, ἵνα λατρεύσῃ τὸν Θεὸν καὶ αἰσθανθῇ εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον μετέβη εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἢ τοῦναντίον νὰ παραταθῇ ἐπὶ τριῶρον ἡ λειτουργία καὶ νὰ ἀδημονήσῃ καὶ κουρασθῇ ὁ ἐκκλησιαζόμενος χριστιανὸς καὶ εἰς τὸ τέλος νὰ ἀρχίσῃ τὴν φλυαρίαν μὲ κἀνένα πλησίον του ἢ νὰ φύγῃ πρὸ τῆς ὥρας, διότι ἔνεκα ποδालγίας, ἢ ἄλλης παθήσεως ἀδειναιτεῖ νὰ παρατείνῃ τὴν διαμονήν του ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πέραν τὸ πολὺ μιᾶς ὥρας.

Εἶναι περιεργον πῶς οἱ ἀρμόδιοι δὲν λαμβάνουν ὑπὸ σοβαρὰν ἐποψίν τὴν κατάστασιν ταύτην τῆς ἐκκλησίας μας καὶ δὲν σκέπτονται ὅτι ἐπιβάλλονται ταχεῖαι μεταρρυθμίσεις ἐν αἷς καὶ ἡ ἀπλοποίησις τοῦ τελετουργικοῦ μέρους διὰ νὰ μὴ ἴδουν μέτ' ὀλίγον τὰς ἐκκλησίας νὰ μένουν κεναὶ ἀκροατῶν μὲ τὴν σημερινὴν θρησκευτικὴν ἀδιαφορίαν καὶ τὴν χαλάρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, ὀφειλομένην εἰς πολλὰ καὶ ποικίλλα αἷτια τῆς συγχρόνου πολιτικοκοινωνικῆς ζωῆς μας.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει αἱ νῦν μακραὶ ἀκολουθίαι προσελθοῦσαι ἐκ τῶν μονῶν ἄς ἀφθεῶσιν εἰς τὰς μονὰς, εἰς τοὺς σημερινοὺς μοναχοὺς τῶν ὁποίων εἶνε ζήτημα ἂν ἀρέσκωσιν.

Ἄλλ' ὁ χριστιανὸς τῆς ἐποχῆς μας μὲ τοὺς ὄρους τῆς σημερινῆς ζωῆς μας θέλει συγχρονισμόν καὶ εἰς τὸν τρόπον τῆς λειτουργίας του πρὸς τὸν Θεόν, ἥτοι συντομίαν, σαφήνειαν καὶ βραχυλογίαν.

Ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου στρεφομένη πρὸς τὸν Θεόν, εὐχαριστεῖ καὶ εὐγνωμονεῖ Αὐτὸν θετικώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον, ἂν μείνῃ προσηλουμένη ἐν βραχεῖ διαστήματι πρὸς Αὐτόν, παρὰ μὲ τὰς βαττολογίας

ΕΜΜ. Μ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΙΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΜΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Περὶ τὸν νὰ τονίσωμεν τὴν στενότητα τῆς ἀντιλήψεως. Ἄν γιὰ κάθε ἐπιστήμην ἰδεώδες εἶνε νὰ γνωρίσῃ κατὰ βάθος καὶ λεπτομερῶς τὸ ἀντικείμενόν της, πῶς μονάχα ἡ ἀγωγή πρέπει ν' ἀποτελέσῃ ἐξαίρεσιν, νὰ ρίψῃ πέπλον εἰς τὰ ψυχικὰ φαινόμενα τοῦ παιδιοῦ καὶ νὰ πηδαλιουχήσῃ τὸ ἔργον τὸ διδασκτικὸν πρὸς ἓνα ἀγνώστον ὁρίζοντα καὶ κατεύθυνσιν;

Ἄν ἡ ἀγωγή μόλις ἀρχίζῃ ν' ἀξίζει τὸ ὄνομα τῆς ἐπιστήμης, εἶνε γιὰ πολλὸν καιρὸν ἔχει στηριχθῇ ἐπάνω εἰς εἰκασίας, εἰς πλήρη περιφρόνησιν τῶν γεγονότων, ἀπαξιοῦσα νὰ κυττάζῃ τὴν Ἀλήθειαν, ποῦ πλουσιοπάροχα ἐπλημύριζε καὶ τὸ ποῖο πτωχὸ σχολεῖον καὶ ποῦ προσκαλοῦσεν ἱκετευτικά εἰς μελέτην τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τῆς ψυχικῆς παιδικῆς ὑποστάσεως, ποῦ φυτοζωοῦσε ἀσθενικὰ μέσα σὲ φυτώρια ἀνήλια μετ' ἐχθρὸν τὸ σχολεῖον καὶ δῆμιον ἀκούσιον τὸν διδάσκαλον.

Εὐτυχῶς διὰ τὸ ἔργον τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς προόδου αἱ στεναὶ ἀντιλήψεις δὲν καρδίζουσιν πλέον ἔδαφος. Ἡ παιδικὴ ψυχολογία γίνεται ὁ μοχλὸς, ἐπάνω εἰς τὸν ὁποῖον στηρίζεται καὶ περιστρέφεται τὸ παιδικὸν μέλλον.

Οὔτε ἡ φυσικὴ εὐφυΐα, οὔτε ἡ πείρα μποροῦν μόνον ν' ἀναπληρώσουν, ὅτι δύνανται νὰ προσκομίσουν εἰδικαὶ γνώσεις. Αἱ εἰδικαὶ αὗται γνώσεις πρέπει νὰ δοθοῦν ὡς ἐφόδιον ὅχι συμπληρωματικόν, ἀλλὰ κύριον, ἀλλὰ πάγιον, οὐδὲν εἰς ὅσους προαλείφονται διὰ τὸ διδασκαλικὸν στάδιον. Οἱ τρόφιμοι τῶν διδασκαλείων πρέπει νὰ ἔλθουν εἰς ἐπαφήν μετὰ τὰ παιδιὰ ὅχι μόνον κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς φοιτήσεως καὶ ὑπὸ μορφὴν ἀπλῶς διδασκτικῶν ἀσκήσεων, ἀλλ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς εἰσόδου των εἰς τὸ διδασκαλεῖον. Πρέπει νὰ ὁδηγηθοῦν καταλλήλως καὶ νὰ παρασχεθῇ εὐκαιρία νὰ γνωρίζουν βαθμηδὸν τοὺς ἐνδιαφέροντας ψυχικοὺς σταθμούς, τὰς θυμικὰς ἐκδηλώσεις τοῦ παιδιοῦ, τὴν χαρὰν, τὴν λύπην, τὴν ὀργήν, τὸ παιγνίδι τοῦ, τὸ διανοητικὸν ἐπὶ πλέον εἶναι τοῦ, ποῦ πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ὅχι ὡς σύνολον ἀναφομοιωτῶν πολλάκις γνώσεων, ἀλλ' ὡς ἐνεργητικὴ ἱκανότης μνήμης, ἀντιλήψεως, κρίσεως, φαντασίας, προσοχῆς κλπ. Σὲν γνωρίσῃ τὸ ἔργον τοῦ ὁ «δόκιμος», θὰ αἰσθανθῇ βαθύτερον τὴν ἀποστολὴν τοῦ καὶ μετὰ τὴν εὐμορφὴν δύναμιν τῆς νεότητος θὰ τὴν ἀναδεύσῃ ὅχι σὲν ἄγριος κελευστής, ἀλλὰ σὲν μελετητὴς πρῶτος, ποῦ εὐτερνίζεται μετ' ἐνθουσιᾶς πᾶθος τὸ ἔργον τοῦ, ἀκριβῶς γιὰ τὸ ἐγνώρισεν καὶ ἐξετίμησεν ἑλπὴν τὴν εὐμορφίαν τοῦ.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλα ζητήματα, τὰ ὁποῖα παραμένουσιν ἀκόμη ἄλυτα, διχάζοντα τὰς γνώμας καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐξαρτᾶται ἡ σχολικὴ πρόοδος καὶ βελτίωσις, δὲν εἶνε ἡ ἀδάσιμος ἡ ρητορικὴ συζήτησις, ἡ ὁποία θὰ τὰ λύσῃ, οὔτε αἱ ἀντεγκλήσεις καὶ διασταυρώσεις θεωρητικῶν γνώμων, εἶνε ἡ **παράκτησις ἡ γνώσις τοῦ παιδιοῦ**. Καὶ διὰ νὰ ἀναφέρωμεν ὀλίγα ἐξ ὧσιν φλεγόντων θεμάτων πυρπολοῦν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸν σχολικὸν οὐρανόν, χωρὶς νὰ κατορθώσουν νὰ καταλήγουν καὶ εἰς μίαν παγίαν αἰθρίαν: Πρέπει π.χ. τὰ δύο φύλα εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον νὰ συνδιδάσκονται; Οἱ ἄνδρες διδάσκοντες τὰ μικρὰ κορίτσια καὶ αἱ γυναῖκες τὰ μικρὰ ἀγόρια ἢ μᾶλλον ἓνα μικτὸν διδασκτικὸν προσωπικὸν εἰς ἓνα μικτὸν σχολεῖον μποροῦν νὰ δώσουν καλύτερα ἀποτελέσματα; Πόσος πρέπει νὰ εἶνε ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργασίμων ὥρῶν εἰς κάθε ἡλικίαν; Πρέπει αἱ ὥραι αὗται νὰ τοποθετοῦνται εἰς τὸ ἡμῖον τῆς ἡμέρας, ὅπως γίνεται εἰς τὴν Γερμανίαν, ἢ πρέπει μέρος αὐτῶν νὰ τοποθετῇται καὶ εἰς τὸ ἀπόγευμα, ὅπως γίνεται εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ ἄλλοι; Ποία ὕλη εἶνε ἀφομοιώσιμος ἀπὸ ἐκάστην ἡλικίαν καὶ πῶς πρέπει νὰ συντάσσονται τὰ ἀναλυτικὰ καὶ ὠρολόγια προγράμματα; Πρέπει νὰ ἀργοῦν τὸ ἀπόγευμα τῆς Πέμπτης ἢ τὸ ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου;

Ὅλα αὐτὰ εἶνε ζητήματα, τὰ ὁποῖα θὰ λυθοῦν ὀριστικὰ μόνον ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικὴν μελέτην τῶν γεγονότων, ἀπὸ τὴν **ἐφαρμογὴν πειραμάτων ἐπὶ τῶν παιδιῶν** καὶ ἀπὸ τὴν αὐστηρὰν κατόπιν ἐκκαθάρισιν τῶν ἀποτελεσμάτων. Τέτοια ζητήματα, ποῦ ἐνδιαφέρουν ἅμεις τὸν διδάσκαλον, ζητοῦν συγχρόνως καὶ τὴν ἄμεσον συμβολὴν τοῦ. Καὶ θὰ μποροῦσε νὰ προσφέρῃ πολυτιμώτατον πυρῆνα εἰς τὴν ἐπιστήμην, ἂν ἦτο σχετικὰ κατηρητισμένος, διὰ νὰ μελετᾷ μετὰ τὴν πρέπουσαν ἀκρίβειαν τὸν μαθητὴν καὶ νὰ ἐξάγῃ εὐσυνείδητα τὰ πορίσματά του.

Ἔτσι προάγεται ἡ ἐπιστήμη, μετὰ τὴν ζήτησιν καὶ μετὰ τὴν ἔρευναν. Ὅπου ὑπάρχει ἀκίνησις, ὑπάρχει καὶ ἔλος καὶ κοντὰ στὸ ἔλος ἐνεδρεύει ὁ θάνατος. Ὁ διδάσκαλος δὲν πρέπει νὰ εἶνε ἓνας τυπικὸς ἐφαρμοστής, πρέπει νὰ εἶνε συγχρόνως καὶ μελετητής.

Εἰς τὴν σύντομον αὐτὴν μελέτην δὲν μποροῦμεν νὰ σκιαγραφήσωμεν τὸ τί γίνεται ἄλλοι, μὰ δὲν μποροῦμεν νὰ μὴ θίξωμεν μερικὰ σημεῖα ἀπὸ τὴν πανευρωπαϊκὴν κίνησιν, ἡ ὁποία υἱοθετεῖ μετ' ἀδιάπτωτον ἔξληον τὴν μελέτην τοῦ παιδιοῦ καὶ μετὰ τὴν θέρμην, ὥστε νὰ δικαιολογεῖται ἡ ἐκφρασις μιᾶς σοφῆς Γαλλίδος. «Nous traversons le siècle de l'enfant», ἦτοι διανύομεν τὸν αἰῶνα τοῦ παιδιοῦ.

Ἀληθινὰ ἡ ζύμωσις τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων εἶνε ἀξιοσημείωτος. Ποία εἶνε ἡ θαρύτης τῆς φιλοσοφικῆς καὶ παιδαγωγικῆς κινήσεως ἐν Γαλλίᾳ θὰ μᾶς δοθῇ εὐκαιρία νὰ εἰπώμεν ἐν ἐκτάσει.

Εἰς τὸ Βέλγιον ὁ Demoor καὶ ὁ Decroly μελετοῦν τὸ ζήτημα τῶν φυσικῶς καὶ πνευματικῶς καθυστερούντων παιδιῶν (anormaux) καὶ ἀπὸ τὰς μελέτας των προκύπτουν πολυτιμώτατοι μέθοδοι ἐφαρμοσμοὶ καὶ εἰς τὰ ὅγια.

Εἰς τὴν Αὐστρίαν ὁ Hans Gronss μελετᾷ τὴν

εγκληματικότητα των παιδιών, ο Βιενέζος Sigm Freud, καθηγητής της Ιατρικής εις τὸ πανεπιστήμιον, μὲ τὴν «**Ψυχολογίαν**» του ζητεῖ νὰ καταδείξῃ ποῖαν ἐπίδρασιν ἀφήνουν εἰς τοὺς ἐνγλίκους αἱ πρῶται παιδικαὶ ἐντυπώσεις, ποὺ διασώζονται καὶ διαφαίνονται ἔντονα εἰς τὸν χαρακτήρα παρ' ὅλην τὴν διάδασιν τῶν ἐτῶν.

Εἰς τὴν Γερμανίαν ὁ Stern φέρει εἰς φῶς τὰς ἀτομικὰς διαφορὰς καὶ θέτει θεμέλιον τῆς «ἀτομικῆς ψυχολογίας».

Εἰς τὴν Ἑλβετίαν ὁ Claparede καὶ ἡ Melle Descouendres ἐργάζονται ἀκούραστα διὰ τὴν πειραματικὴν ψυχολογίαν.

Εἰς τὴν Ρωσσίαν ὁ Sikorski μελετᾷ ἐπὶ ἔτη τὴν κόπωσιν τῶν παιδιῶν.

Εἰς τὴν Ἰταλίαν ἡ Montessori κηρύττει τὴν ἀβίαστον μάθησιν, τὴν ἐλευθερίαν καὶ αὐθόρμητον τοῦ παιδιοῦ προτίμησιν διὰ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ μάθημα, το παιγνίδι, ἢ τὴν ἀσκήσιν.

Εἰς ὅλον τὸν πολιτισμένον κόσμον σημειοῦται ἕνας τέτοιος ἀναδρασμός, ἕνα τέτοιο εἰλικρινές ἐνδιαφέρον, ποὺ τολμοῦμεν νὰ εἰπώμεν ἀφοδὰ πῶς ἀσφαλῶς θὰ καταλήξῃ εἰς μίαν στερεοποίησιν τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης, ποὺ θὰ κτίσῃ τὸ μέλλον τοῦ παιδιοῦ καὶ τὸ μέλλον τοῦ ἀνθρώπου ἐπάνω σὲ θεμέλια πλέον ἀνθρωπινά.

Τὸ ἔργον τῆς ἀγωγῆς εἶνε ἀκόμη ὑπὸ σχηματισμὸν καὶ ὁ διδάσκαλος, ποὺ λόγῳ τοῦ ἐπαγγέλματός του εὐρίσκεται σὲ καθημερινὴν ἐπαφὴν μὲ τὸ παιδί, εἶνε ἐκεῖνος, ποὺ ἔπρεπε νὰ συνεισφέρῃ τοὺς ἀκρογωνιαίους λίθους εἰς τὴν ζήτησιν καὶ ἐρευναν τῆς ἐπιστήμης, ἂν ἦτο ἀρκετὰ μορφωμένος καὶ καθωδηγημένος νὰ συλλέγῃ ἀποτελεσματικὰ τὸ πολυτίμον ὕλικόν, ποὺ τὸ ἐπάγγελμα τόσον πλούσια καθημερινὰ ἐκτυλίσσει μπροστά του. Ἡ ψυχολογία τοῦ παιδιοῦ εἶνε δι' αὐτὸν κἄτι τιμαλφές καὶ ἀπαραίτητον, ποὺ καὶ τὴν πρακτικὴν εὐδοκίμησιν του θὰ ἐτοιμάσῃ καὶ ὀρίζοντας ἐπιστημονικοὺς ἀκόμη θὰ τοῦ ἀνοίξῃ καὶ θὰ τὸν ἀναδείξῃ συντελεστὴν προόδου, μαχητὴν καὶ ἐφαρμοστὴν, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ δημιουργὸν καὶ μετὰρρυθμιστὴν.

ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Καθηγήτρια Παιδαγωγικῶν ἐν Κύπρῳ.

Ἡ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΠΡΟΣΕΥΧΩΝ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Τὴν 5ην Ἰουλίου ἐ. ἔ. συνήλθεν ἡ μεγάλη Ἐκκλησιαστικὴ Συνέλευσις ἐκ τῆς ψήφου τῆς ὁποίας ἐξηρτᾶτο ἡ ἀποδοχὴ ἢ μὴ τοῦ ἀναθεωρηθέντος Βιβλίου προσευχῶν. Ἡ Συνέλευσις αὕτη ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξ ἀντιπροσώπων τοῦ κλήρου καὶ τῶν πιστῶν ὅλων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπαρχιῶν καὶ διατελοῦσα ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κανταουρίας, διεκρίθη διὰ τὴν ζωηρότητα τῶν συζητήσεων καὶ τὸ πολυάριθμον αὐτῆς, καθόσον ἐκτὸς ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἀσφυκτικῶς ἐπλήρωσαν τὴν αἴθουσαν τοῦ westminster, πλήθος πολὺ ὑπελείφθη μὴ δυνήθην ἐλλείψει χώρου νὰ παραστῇ.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο φανερόν ὅτι ἡ πλειοψηφία ἦτο ὑπὲρ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Βιβλίου Προσευχῶν. Οἱ κατὰ τῆς ἀναθεωρήσεως ἀντιπρόσωποι τῆς Συνελεύσεως κατέβαλον πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν νὰ ματαιώσωσι τὴν ἀναθεώρησιν.

Μετὰ διήμερον συζητήσιν γενομένης ψηφοφορίας ἐγένετο δεκτὴ ἡ ἀναθεώρησις τοῦ Βιβλίου διὰ μεγάλῃς πλειοψηφίας. Ὑπὲρ αὐτῆς ἐψήφισαν 34 ἐπίσκοποι, 253 κατώτεροι κληρικοὶ καὶ 230 λαϊκοὶ ἀντιπρόσωποι· κατ' αὐτῆς 4 ἐπίσκοποι, 37 κατώτεροι κληρικοὶ καὶ 92 λαϊκοὶ ἀντιπρόσωποι. Τὸ ἀναθεωρηθὲν Βιβλίον θὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν Βουλὴν, ἡ ὁποία θὰ ἀποφανθῇ ἀπλῶς ἂν δεόν νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ ἢ τροποποιήσῃ ἢ ὅχι. Ἡ ἀπόφασις ὅμως τῆς Βουλῆς θεωρεῖται τυπικὴ καὶ ἐπομένως θὰ εἶνε καταφατικὴ. Καὶ οὕτω θεωρεῖται λήξαν τὸ ζήτημα τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Βιβλίου Προσευχῶν, τὸ ὅποιον ἐπὶ ἔτη ὀλόκληρα διετῆρει ἐν συγκινήσει κλήρον καὶ λαόν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ νίκη εὐλόγως θεωρεῖται ὡς ἀνήκουσα εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κανταουρίας εἰς τὸν ὅποιον καὶ ἐξεφράσθησαν αἱ εὐχαριστίαι καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη ὅλης τῆς Συνελεύσεως διὰ τὴν λεπτότητα, ἀμεροληψίαν καὶ εἰλικρίνειαν, μεθ' ὧν διηύθυνε τὰς ἐργασίας τῆς Συνελεύσεως. Καὶ αὕτη ἡ ἀντίθετος μερὶς ἐξεδήλωσε διὰ τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Norwich τὸν θαυμασμὸν αὐτῆς πρὸς τὸν Πρωθιεράρχην τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, ὅστις, ὡς εἶπεν, ἐκέρδισε τὰς καρδίας ὅχι μόνον τῶν νικητῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἡττημένων. Ὑπῆρξεν εἶπεν, ἀπολύτως εἰλικρινής, ἀμερόληπτος καὶ διακριτικὸς πρὸς ὅλους ἀνεξαιρέτως.

Ἐκ τῆς Ἐκκλησίας

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΔΙΔΕΙ ΠΡΩΤΗ ΤΟ ΣΥΝΟΗΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΛΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας συνοδικῶς κατέστησε Τελετουργικὴν Ἐπιτροπὴν ἵνα μελετήσῃ τὰ χρῆζοντα διορθώσεως τελετουργικά τῆς Ἐκκλησίας ζητήματα καὶ τροποποιήσῃ ἢ μᾶλλον μεταρρυθμίσῃ ταῦτα σύμφωνα μὲ τὸ πρέπον καὶ τὰς σημερινὰς κοινωνικὰς συνθήκας καὶ ἀνάγκας. Τὴν ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὴν ἀπησχόλησαν ἐνδιαφέροντα τελετουργικά θέματα μετὰ τῶν ὁποίων καὶ τὰ ἐξῆς :

Ἡ συντόμευσις τῶν ἀκολουθιῶν δι' ἀποφυγῆς ἐπαναλήψεων καὶ ἡ διαρρύθμισις τῆς ψαλμωδίας ἀναλόγως τοῦ προϋποτιθεμένου χώρου.

Ἡ ἀνασύστασις τοῦ θεσμοῦ τῶν εὐταξιῶν καὶ ὁ καθορισμὸς τοῦ ἔργου των.

Ἡ ἐγκατάστασις καθισμάτων εἰς τοὺς ναοὺς.

Ἡ ἐκδοσις εἰδικῶν τελετουργικῶν βιβλίων διὰ τὴν θεῖαν λειτουργίαν καὶ τὰς διαφόρους ἀκολουθίας

μέ σημειώματα έρμηνευτικά διά τούς έκκλησιαζομένους.

Ἡ ἀπαγόρευσις τῆς εὐχῆς τοῦ καθαρισμοῦ (σαβαντισμοῦ) κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν νηπίων εἰς τὸ ἱερόν, ἔστω καὶ ἀρρένων.

Οὕτω διὰ μυριστὴν φορὰν ἀποδεικνύεται ὅτι **Μελέτιος=δραῖσις, ἔργα.**

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΚΑΙ Ο ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΟΡΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Ἡ πρὸς μελέτην τοῦ ἡμερολογιακοῦ ζητήματος ἐπὶ τούτῳ ἀπὸ μέρους τῆς «**Συμβουλευτικῆς καὶ Τεχνικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Συγκοινωνιῶν καὶ τῆς Δικμετακομιέως**» καταρτισθεῖσα ὑποεπιτροπὴ συνελθοῦσα ἐκ νέου περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1925 ἐν Γενεύῃ, ὅπως μελετήσῃ τὰς σχετικὰς ἀποκρίσεις τῶν διαφόρων πολιτικῶν καὶ θρησκευτικῶν κέντρων καὶ ὁργανώσεων, ἡναγκάσθη νὰ ἀναδάλῃ τὰς σχετικὰς ἀποφάσεις αὐτῆς μέχρις ἀπαντήσεως ἀπάντων τῶν ὡς ἔνω κέντρων. Κατὰ Ἰούνιον δὲ τοῦ 1926 ἡ ὑποεπιτροπὴ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ὅτι 22 Κυβερνήσεις, ὅσαι ἀπεκρίθησαν εἰς τὴν ἀπολυθεῖσαν Ἐγκύκλιον, συνεφώνουν δεχόμεναι τὴν ἀνάγκην τοῦ ἀκινήτου τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα ἀπεφάσισεν ὅπως προτείνῃ εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀναφερομένην Ἐπιτροπὴν τῶν συγκοινωνιῶν καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὴν Γεν. Συνέλευσιν τῆς Κ. τῶν Ἐθνῶν ἵνα ἐνεργηθῇ τὸ δέον παρὰ ταῖς ἀρμοδίαις πολιτικαῖς καὶ θρησκευτικαῖς ἀρχαῖς πρὸς ἀποδοχὴν ὡς ἡμέρας εορτῆς τοῦ Πάσχα, τῆς Κυριακῆς ἥτις ἔπεται τῇ δευτέρῳ Σαββάτῳ τοῦ Ἀπριλίου. Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην τοῦ Ἰουνίου 1926 δὲν προσήλθεν ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Βατικανοῦ. Ὁ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἐρωτηθεὶς ἐδήλωσεν ἀπεριφράστως ὅτι, καθ' ὃ γνωρίζει ἀσφαλῶς, ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία εἶνε διατεθειμένη νὰ ἀποδεχθῇ τὴν μεταρρύθμισιν ταύτην τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα.

Ὁ δὲ τοῦ Οἰκονομικοῦ Πατριαρχείου κ. Α. Αἰγινήτης ἀνεκοίνωσε τὴν σχετικὴν ἀπόφασιν τοῦ Πανορθόδοξου Συνεδρίου, ἥτις κατ' ἀρχὴν δὲν εἶνε ἀντίθετος. Ὡς πρὸς τὰς ἄλλας ἡμερολογιακὰς μεταρρυθμίσεις, αὗται ἐθεωρήθησαν ὑπὸ τῆς ὑποεπιτροπῆς, κατὰ τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω συνεδρίαν, πρόωροι, ὡς ἀπαντῶσαι πολλὰς καὶ ἰσχυρὰς ἀντιρρήσεις ἐκ μέρους τῶν διαφόρων ἀρμοδίων. Μόνῃ ἀξία συστάσεως ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐθεωρήθη—ὡς χρήσιμος καὶ πρακτικῶς εὐεφάρμοστος—ἡ τοῦ διακανονισμοῦ τῆς διαρκείας τῶν μηνῶν τοῦ ἔτους εἰς τρόπον ὥστε ἕκαστον τρίμηνον νὰ ἔχῃ ἓνα μῆνα πρὸς 31 ἡμέρας, ἐξαιρουμένων τῶν διςέκτων ἔτων καθ' ὃ ἐν τρίμηνον θὰ ἔχῃ δύο μῆνας πρὸς 31 ἡμέρας.

Ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Ὁρθόδοξια»

ΔΙΑΦΟΡΑ

—Ἡ ἀδελφότης τῶν ὁπαδῶν τῆς συνδιαλλαγῆς, ἀποτελουμένη ἐκ νέων καὶ νεανίδων πάντων τῶν ἔθνων τοῦ κόσμου, θὰ συνέλθῃ τὴν 10 Ἀπριλίου 1928 εἰς εὐρείαν κατασκήνωσιν εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἑλβετίαν ὅπου θὰ δοθῇ σειρά διαλέξεων καὶ θὰ διεξαχθοῦν συζητήσεις, δι' ὧν θὰ ἐξαρθοῦν τὰ εὐεργετήματα τῆς παγκοσμίου εἰρήνης, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἐμπνευσθοῦν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νέων σταθεραὶ ἰδέαι δικαιοσύνης καὶ θάρρους.

—Κατὰ τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ ὑπὲρ τῶν ὁρφανῶν τεραστίου ἔργου τοῦ σωματοῦ τῆς «Περιθάλψεως τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς» (Near East Relief) μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1926 εἰς μὲν τὰ ὁρφανοτροφεῖα περιεθάλφθησαν ὑπ' αὐτῆς 16,164 ὁρφανὰ, ἔξω δὲ φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων ἐβοηθήθησαν 20.217 τῶν τελευταίων τούτων 710 ἦσαν ἑλληνόπαιδες ὁρφανοὶ πατρὸς. Τῶν ὁρφανῶν τούτων τὰ 90ο εἶνε ἡλικίας 6 ἔτων καὶ ἔχουν ἀνάγκην περιθάλψεως μέχρι τοῦ 9ου ἔτους· τὰ 32οο εἶνε ἡλικίας 8—11, τὰ 28οο 12-13, τὰ 21οο 14—15 καὶ τὰ 13οο 16 ἔτων καὶ ἄνω.

—Ἐκ τοῦ «Πανταίνου» λαμβάνομεν τὴν πληροφορίαν ὅτι, καθ' ὃ ἀνεγράφη εἰς τὸν Βελγικὸν Τύπον, τὸ Βατικανὸν (ὁ Πάπας) ἀπονέμον τιμητικοὺς τίτλους εἰσπράττει τὰ ἑξῆς ποσὰ :

—Διὰ τὸν τίτλον τοῦ πρίγκηπος λιρέττας χρυσᾶς 10685, ἂν δ' οὗτος ἀπονεμηθῇ ὡς κληρονομικὸς 21600, διὰ τὸν τοῦ Δουκὸς 9,600, διὰ τὸν τοῦ Μαρκησίου 7,590 καὶ διὰ τὸν τοῦ Βαρόνου 5400 καὶ ἂν θὰ εἶνε κληρονομικὸς 10800. Οἱ κληρονομικοὶ τίτλοι μεταβιβάζονται μόνον ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱόν.

«Ἐκ τῆς Ἑκκλησιᾶς»

Παρακκλοῦνται θερμῶς οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ καὶ ἀνγνωστοὶ τῆς «Νέας Ζωῆς» ὅπως συνιστῶσι ταύτην εἰς τοὺς φίλους των.

Ἐπίσης παρακκλοῦνται θερμῶς οἱ ἀξιότιμοι κ. κ. συνδρομηταὶ τῆς «Νέας Ζωῆς» ὅπως ἐμβάσωσιν ἡμῶν τὴν συνδρομὴν των διὰ ταχ. ἐπιταγῆς ἢ ἐντὸς συστημένης ἐπιστολῆς. Πιστεύοντες ὅτι οἱ ἀξιότιμοι συνδρομηταὶ μας ἐκτιμῶσι τὰς προσπάθειάς μας, δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὴν παρακλήσιν μας.

Εὐχαριστίας θερμὰς ὀφείλει ἡ «Νέα Ζωή» πρὸς τὰς ἡμερησίας ἐφημερίδας Χανίων «Παρατηρητὴν», Ἑσπ. Ταχυδρόμον, Ἀλήθειαν, Κήρυκα καὶ Ἐφεδρ. Ἀγῶνα», αἵτινες ὅχι μόνον ἀνήγγειλαν ἐκίστοτε τὴν ἐκδοσὶν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ λόγια καλὰ ἔγραψαν δι' αὐτήν.

Ἐκ τῆς Διευθύνσεως